AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 425, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տր. 6, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 տոլար
Տնօրէն-խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1931
ԶԵՐԹԷ ՀԱՏԸ 3.50 Ս. Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ՝ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները ետ չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 81 (526)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Ի՞ՆՉ Կ'ԱՆՑՆԻ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ

Քաղաքական վերջին ամենակարեւոր երեւոյթն է Ֆրանսայի վարչապետ Պ. Լավալի դէպի Նիւ-Եորք մեկնումը, անցած շաբթուան ընթացքին։

Այս ուղեւորութիւնը աւելի մեծ կարեւորութիւն և արժէք կ'առնայ մանաւանդ անոր համար որ այցելութիւնը տեղի կ'ունենայ Միացեալ Նահանգներու Նախագահ Պ. Հուվըրի հրաւէրով։

Եւրոպայի ամենահարուստ տէրութեան ներկայացուցիչը և նոր աշխարհի ամենահարուստ երկրին Նախագահը գլուխ գլխի պիտի խորհրդակցին համաշխարհային ներկայ տնտեսական տագնապին լուծում մը գտնելու համար և միջոցներ պիտի որոնեն։ Երկուքն ալ այսօրուան տնտեսական աշխարհի ամենահեղինակաւոր և կարող անձնաւորութիւններն են։

Երկու տարիէ ի վեր Աւստրիոյ և Գերմանիոյ մէջ գոյութիւն ունեցող և հետզհետէ ամբողջ Եւրոպան սարսող տնտեսական տագնապը, Ֆրանսան բարձրացուցած է ամենազօրաւոր դիրքի մը, ներկայ տնտեսական աշխարհի տիքթաթօրը կոչուելու աստիճան։ Միացեալ Նահանգներ անզօր մնացին իրենց առանձին ձեռնարկներուն մէջ՝ դարման մը գտնելու համար սպառնացող վտանգին։ Եւ ի վերջոյ, որոշեցին ապահովել Ֆրանսայի համագործակցութիւնը, առանց որու օժանդակութեան իրենք անկարող պիտի մնային լուծում մը յանգելու։

Ցաղթական Ֆրանսայի վարչապետը Պ. Լավալ, սիրով պատասխանեց հրաւէրին և մեկնեցաւ խկոյն դէպի Նիւ-Եորք։ Խորհրդակցութիւնները սկսան երկու քաղաքական բացառիկ հեղինակութիւններու միջեւ։ Օրակարգի վրայ դրուած են քանի մը կարեւոր հարցեր, որոնց արդիւնաւոր լուծումէն կախում պիտի ունենայ միջազգային կացութիւնը։ Առաջին հարցը որ պիտի քննուի Պ. Պ. Լավալի և Հուվըրի կողմէ միջազգային պարտքերու խնդիրն է։ Յայտնի է որ Ամերիկա բազմամիլիոն տոլար առնելիք ունի եւրոպական տէրութիւններէն։ Ամերիկան յօժար է հրաժարելու իր բոլոր առնելիքներէն, պայմանաւ որ Գերմանիոյ վրայ դրուած հատուցման գումարներէն հրաժարին եւրոպական տէրութիւնները։

Այս առաջին հարցին մէջ տարակարծիք են երկու ներկայացուցիչները։ Ֆրանսան որոշած է չի հրաժարիլ Գերմանիայէն իր ունեցած պահանջներէն։

Խորհրդակցութեան նիւթ կը դառնայ նաև զինընկեցութեան հարցը։ Այս խնդրին մէջ ալ համակարծիք չեն անոնք։ Ֆրանսան, ըլլալով ամենահարուստ տէրութիւնը աշխարհի, կ'ուզէ իւրաքանչիւր տէրութեան դրամական կարողութեան հետ համեմատել անոր սպառազինման սահմանը։ Արդէն Վէրսայլի խորհրդաժողովէն ի վեր Ֆրանսայի հետապնդած ուրիշ մէկ նպատակը ապահովութեան խնդիրն է։

Այս բոլոր տարակարծութիւններուն հետ սակայն, Ֆրանսան ու Ամերիկան համաձայն են բուն ամենակարեւոր կէտին մէջ, այսինքն երկուքն ալ կ'զգան որ այս վիճակի շարունակումը կրնայ զգետնել նաև զիրենք՝ այսօրուան հսկաները, եթէ դարման մը չգտնուի կացութեան և հանճարեղ լուծման մը չի յանգին իրենք իրար մէջ։

Այժմ կ'սպասուի Լավալ-Հուվըր խորհրդակցութեան արդիւնքին, որուն նպաստաւոր վերջաւորութենէն կախում պիտի ունենայ միջազգային ներկայ ծանր տագնապին լուծումը։

*
* *

Չին-Ճափոն վէճը կը շարունակուի, ցարդ առանց խաղաղ լուծման մը յանգելու։

Ազգերու Դաշնակցութիւնը տենդագին աշխատանքի նուիրուած է և Ֆրանսայի արտաքին նախարար Պ. Պրիանի նախագահութեան ներքեւ կը շարունակէ քննել Չին-Ճափոն վէճը։ Ժողովը փափաքեցաւ Ամերիկայի ներկայացուցիչն ալ ընդունիլ խորհրդակցութեանց, քանի որ Ամերիկան ծայրագոյն արեւելքի մէջ շահեր ու կապեր ունեցող տէրութիւնն է։ Ճափոն բողոքեց Ամերիկայի ներկայացուցիչին մասնակցութեան դէմ։ Վերջապէս ամէն միջոցի դիմեց Ճափոնի ներկայացուցիչը Ամերիկայի մասնակցութիւնը արգիլելու համար։

Սակայն ժողովի մասնակցող միւս տէրութեանց ներկայացուցիչները պնդեցին իրենց տեսակէտին վրայ և անպայման պահանջեցին Ամերիկայի մասնակցութիւնը։

Այդ պնդումը թէպէտ պահ մը այնքան գրգռեց Ճափոն ներկայացուցիչը, որ յայտարարեց թէ կը հրաժարի ժողովին մասնակցելէ, բայց վերջը սթափեցաւ և շարունակեց իր մասնակցութիւնը։

Այժմ հեռագիրները կը հաղորդեն որ երկու հակառակորդ տէրութիւններն ալ ընդունած են Ազգերու Դաշնակցութեան որոշումագիրը։ Այլեւս կ'սպասուի խաղաղ լուծման մը, եթէ Ճափոն նոր դժուարութիւն մը չ'ստեղծէ, ինչ որ շատ անհաւանական չթուիր։

*
* *

Այս օրեր, Պոլսոյ Տոլմապաղչէի պալատին մէջ կը գումարուի պալքանեան ժողովուրդներու համագումարը,

Նոր չէ այս ծրագիրը։ Տարիներէ ի վեր Վենիզելոս կ'աշխատէր յառաջացնելու Պալքանեան տէրութեանց միջեւ մերձեցում մը։ Անցեալ տարի արդէն առաջին համագումարը տեղի ունեցած էր Աթէնքի մէջ և ուր հաւաքուած էին Պալքանեան տէրութեանց ներկայացուցիչները։

Թէպէտ ներկայ ժողովը արտաքնապէս պաշտօնական հանգամանք մը չի կրեր և լոկ տնտեսական և կանանց կազմակերպութեան հարցերով զբաղուելու սահմանուած համագումարի մը երեւոյթը ունի, սակայն էութեան մէջ բոլորովին տարբեր է։ Ճիշդ քաղաքական կարեւոր համաժողովներու մէջ եղածին պէս, բոլորովին գաղտնի կը պահուին այս համագումարի որոշումները և տեղի կունենան դռնփակ։

Ամենէն ուշագրաւ երեւոյթը այս համագումարին մէջ այն է որ ան տեղի կունենայ Թուրքիոյ մէջ և որուն բացումը կը կատարէ Ըսմէթ փաշան իր Յունաստանէն վերադարձէն անմիջապէս վերջ։

ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ ԿԻՊՐՈՍԻ ՄԷՋ

ԱՆԳԼ. ՆՈՐ ՈՒԺԵՐ ԿԸ ՀԱՍՆԻՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ ԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԻ

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԵՐ ԵՒ ԱՔՍՈՐ

Ինչպէս գրած էինք, ամսոյս 22էն ի վեր, Կիպրոսէն նաւ չէ հասած մեր նաւահանգիստը։ Խտիվական նաւ մը, ինչպէս նաև Իտալական նաւ մը, որոնք այս շաբթու սկիզբը կ'սպասուէին, չհասան։ Նմանապէս ամէն մեկնող նաւերը հրաման ստացած են ճամբորդներ չառնել Կիպրոսի համար։ Հետեւաբար կը հասկցուի որ յարաբերութիւնները խզուած են կղզիին հետ։

Այլեւս յայտնի եղած է որ Անգլիական կառավարութիւնը Կիպրոսի ջուրերուն մէջ գտնուող չոգենաւերը նաւահանգիստներու մէջ պահած է և հրամայած անոնց որ սպասեն մինչեւ երկրորդ հրահանգը։ Կըսուի թէ՝ կղզիի մէջ գտնուող անգլիացի ընտանիքներ փոխադրուած են այդ նաւերու մէջ և կառավարութիւնը պատերազմական վիճակ յայտարարած, ամենապզտիկ շարժման մը պարագային խստիւ պատժելու համար ապստամբները։

Առջի օր մեր նաւահանգիստը հասաւ «Լօյտ Թրիէսթ» ընկերութեան «Քիրազ» անուն չոգենաւը, որ Պոլսէն կուգայ։ Այս նաւը ուղղած է Կիպրոս հանդիպիլ, հոն հանելու համար քանի մը ճամբորդներ։ Բայց հազիւ մօտեցած կղզիին, հրաման ստացած է չի մօտենալ։ Որով նաւը շարունակելով իր ճամբան եկած է մինչեւ Պէյրութ։ Անոր ճամբորդները կը պատմեն թէ՝ երբ իրենք մօտեցած են կղզիի նաւահանգիստին, տեսած են որ քաղաքը բոցերու մէջ կը գտնուի և օդանաւեր կը թռչէին անոր վրայ, մինչ վարը ծովուն վրայ խարսխած են չորս պատերազմական նաւեր։

Կիրակի օր, արդէն Պէյրութի վրայէն քանի մը անգլիական օդանաւեր անցան Կիպրոսի ուղղութիւնով։ Անգլիական կառավարութիւնը սկսած է ուժեր կեդրոնացնել և պայքարել ապստամբ շրջանները։ Շարժման ղեկավարները ձերբակալուած են։

Ստորեւ կուտանք վերջին հեռագիրները.

ԿԻՊՐՈՍ.— Երկու յածանաւեր և երկու յթորփիլանաւեր ինչպէս նաև 150 զինուոր օդանաւով բերուած, հասան։

Աթէնքի մամուլին խօսելով, Պ. Վենիզելոս այպանեց Կիպրոսի դէպքերը, որ Կիպրոսի հարցը գոյութիւն չունի Յունաստանի և Անգլիոյ միջեւ։ Անիկա Անգլիոյ և կղզիին բնակչութեան միջեւ միայն գոյութիւն ունեցող խնդիր մըն է։

ՆԻԿՈՍԻԱ.— Ժամը 3ին, զօրագունդ մը մտաւ քաղաք և պաշարեց ըմբոստներու կեդրոնատեղին։ Ձերբակալեց 5 հոգի որոնք յոյն օրթոտոքս եպիսկոպոսին հետ «Լոնտոն» յածանաւը պիտի փոխադրուին։

Յունական «Բէյրոն» անուն թերթը կը հաղորդէ թէ Կիպրոսի ընդհանուր հիւպատոսը հեռագրով ետ կանչուեցաւ։

Կիպրոսի կառավարիչը Լոնտոն կը մեկնի

ԼՈՆՏՈՆ.—Կիպրոսի կառավարիչը Լոնտոն մեկնեցաւ կառավարութեան հետ առեղծուած լուրջ կացութեան մասին խորհրդակցելու համար։

Օդային և ծովային ճամբով կը շարունակուին հասնիլ ուժեր։

Անգլիական կառավարութիւնը վճռած է զսպել շարժումը։

Եգիպտ. Կիպրացիները կը խրախուսեն շարժումը

ԼՈՆՏՈՆ.— «Տէյլի Թէլէկրաֆ»ը Գահիրէէի իր թղթակցէն կը հրատարակէ հեռագիր մը որ կը հաղորդէ թէ՝ Կիպրոսը Յունաստանի կցելու լուրը գերագրգռած է Եգիպտոսի յոյն գաղութին մաքերը և թէ Կիպրոսցիները, Գահիրէ և Աղեքսանդրիոյ մէջ ժողովներ գումարած և հեռագիրներ ղրկած են ըմբոստութեան պետերուն, անոնց առաջարկելով իրենց օժանդակութիւնը։

«Մորնինկ Փօսթ»ի առաջարկները

ԼՈՆՏՈՆ.— Կայսերապաշտներու օրկան «Մորնինկ Փօսթ» մեկնելով Կիպրոսի դէպքերը կը յայտարարէ թէ Մեծն Բրիտանիա կը կառավարէ այս կղզին իր բնակիչներու շահերուն համաձայն, թէ միշտ յարգած է անոր լեզուն, սովորութիւններն ու ազատութիւնները, թէ կը վարէ երկիրը արդարութեամբ. և թէ նախընտրելի է Կիպրոսցիներուն համար գոհանալ իրենց վիճակուած բախտէն և երախտապարտ ըլլալ Անգլիոյ որ զիրենք ազատեց Սուլթաններու լուծէն։

Գաղթային Նախարարի յայտարարութիւնը

ԼՈՆՏՈՆ.— Գաղթային Նախարար Պ. Թոմաս, լրագրողի մը յայտարարեց թէ հակառակ Կիպրոսէն հասնող տեղեկագիրներուն որ կացութիւնը լուրջ կը ներկայացնեն, մտահոգուելու ոչ մէկ պատճառ կայ. կառավարութիւնը տէրն է կացութեան։

ՈՍԿԻԻ, ՏՈԼԱՐԻ ԵՒ ՖՐԱՆՔԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Համաշխարհային պատերազմէն առաջ երբ մէկը «դրամ» ըսէր, անմիջապէս պիտի հասկնայինք, ոսկին կամ արծաթը որը հոմանիշն էր նիւթական հարստութեան։ Պատերազմը ամէն ինչ խախտեց իր բնական վիճակէն և դրամը եղաւ առաջին տուժողը։ Դրամի ձուլարանները փոխուեցան տպարաններու և մնացածը գիտենք արդէն։ Արդ, երբ կ'ուզենք որ թիւրիմացութիւններ չծագին և անհասկացողութիւններու տեղի չտրուին, կը թելադրենք անպայման յիշել «հնչիւն ոսկի», «հնչիւն սթերլին», «ոսկի ֆրանք», «դեղին ոսկի», «կարմիր ոսկի» և՛ն բառերը երբ հարցը դրամի հետ կապուած է։

Հրապարակի վրայ ունինք, ոսկեդրամները, տոլարը և ֆրանքը, որոնք վստահութիւն ներշնչող — գոնէ առայժմ — դրամներ են։ Ֆրանքը՝ շնորհիւ ֆրանսական ներքին քաղաքականութեան և բազմաթիւ զոհողութեանց, կարողացաւ իր կայունացած գնի վրայ մնալ, իր մէկ հինգերորդ արժէքով և քանի կառավարութիւնը պիւտճէի բացեր չունի և երկրի տնտեսական կացութիւնը գոհացուցիչ է, ֆրանքը անկում չունենար։ Ֆրանքի արժէքը մեծ մասով ապահովուած է «Պանք տը Ֆրանս»ի մէջ պահ դրուած ոսկի ֆրանքով։ Մինչեւ Սեպտեմբերի սկիզբը սոյն դրամատան մէջ կար 55.738 միլիոն ոսկի ֆրանք որը հաւասար է մօտ 2.534 միլիոն Օսմ. հնչ. ոսկիի։ Եւ վստահ ենք որ ոսկիի քանակը շատ աւելցած է մինչեւ այսօր։ Իսկ շրջաբերութեան դրուած է 78.600 միլիոն թղթաֆրանք։

Ամերիկեան տոլարը՝ դրամներու մէջ նոյնպէս զօրաւոր տեղը կը գրաւէ։ Ընդհ. պատերազմէն շատ առաջ երբ մենք թղթադրամի մասին գաղափար իսկ չունէինք, Ամերիկեան կառավարութիւնը՝ վաճառականութեան գործը դիւրացնելու և առեւտուրը զարգացնելու համար թուղթ տոլար հանած էր շրջաբերութեան։ Պատճառը այն էր նախ պահանջուած քանակով ոսկի չկար որ բաւեր փոխանակութեան համար, յետոյ մետաղ դրամները իրենց անպատեհութիւնները ունէին։ Եւ այսպէս տոլարը իբր ոսկեդրամ կը գործածուի մինչեւ այս վայրկեանիս։ Ամերիկեան ժողովուրդը կը յառաջդիմէր տնտեսական ասպարէզի մէջ և տոլարն ալ առաւել վստահութիւնը կը շահէր մեծ ու փոքր ժողովուրդներու մէջ եւ կ'ըսէին «տոլարի քաղաքականութիւն» եւլն։ Անշուշտ տոլարն ալ ապահովուած է մեծ չափով ոսկեդրամով «Ֆէտէրալ Րեզէրվ Պանք»ի մէջ։

Տոլարը կրնա՞յ անկում ունենալ։ Ամբողջ աշխարհի ուշադրութիւնը լարուած վիճակով կը հետեւի Ամերիկեան տնտեսական քաղաքականութեան: Չկայ ժողովուրդ մը որ տոլարի հետ հաշիւ չունենայ, չկայ վաճառական մը որ տոլարի վրայ առնելիքներ և տալիքներ չունենայ։ Երբ սթերլինը թաւալգլոր յանկարծական անկում ունեցաւ սեպտեմբերի մէջ, պատճառը այն էր որ արտաքին աշխարհի վստահութիւնը պակսած էր դէպի թղթադրամ սթերլինին և իսկապէս ալ, այսօր, սթերլինը մէկ հինգերորդը կորսնցուցած է նախկին արժէքէն։ Այժմ աչքերը յառեցան դէպի տոլարը, որը նոյնպէս կրնայ լուրջ տագնապներ անցնել։ Միացեալ Նահանգներու տնտեսութիւնը հիմնովին փսասուած է 4-5 տարիէ ի վեր և այդ պատճառաւ ալ պետական եկամուտը [illegible] րըստօրէ նուազում կ'արձանագրէ։ 1931-1932 տարեշրջանին համար 1.500 միլիոն տոլար նուազում կը նախատեսեն։ Գործարանները չեն բանիր որովհետեւ պահանջ չկայ ապրանքի, 6-7 միլիոն անգործներ անօթի կը շրջին փողոցները, հողագործները անհագին քանակութեամբ արմտիք ամբարած են և չեն կրնար ծախել, որովհետեւ գնող չկայ: Տնտեսական տագնապին այդպէս վատ դասաւորումով եւ արժէթուղթերու անկումով երկու տարիէ ի վեր օրական 4-5 դրամատուններ սնանկացած են։ Մօտ 3.000 դրամատուններ փակուած են։ Աւանդ դնողները որոնց թիւը միլիոններու կը հասնէր, միլիառներու կորուստ ունեցան, որովհետեւ իրենց դրած գումարներուն հազիւ հարիւրին 25ը կամ 30ը կարողացան գանձել հաշուեյարդարի ժամանակ։ Հաշիւ եղած է որ, իւրաքանչիւր մարդ գլուխ 1.000 տոլար վնաս ունեցած է՝ պանքերու սնանկութեամբ, որով եթէ Միացեալ Նահանգներու մէջ 125 միլիոն ժողովուրդ կայ, 125 միլիառ տոլար եղած է կորուստը։ Դրամատուններու սնանկութիւնները դեռ կը շարունակուին՝ պատճառելով նիւթական մեծ վնասներ։

Ցիշենք նաև Ամերիկեան դրամատան հնչ. ոսկիի կորուստը։ Վերջին ամիսը ոսկիի քանակը 3.485 միլիոն տոլարէն իջած է 3.138 միլիոնի, ըսել է մօտ 347 միլիոն տոլար փոխադրուած է արտասահման և շատ հաւանաբար մեծ մասը մտած ֆրանսական դրամատուները։ Ֆրանսայի մէջ դրամատէրներ և հարուստներ կ'աշխատին իրենց վճարումները տոլարի հաշուով բանել, իսկ առնելիքները ֆրանքի վրայ, բան մը որ անվստահութիւն կը յառաջացնէ դէպի տոլարը։ Ամերիկայի նախագահը՝ դրամատէրներու օգնութեան հասնելու համար կը մտածէ «անկախ դրամատուն» մը հիմնել 500 միլիոն դրամագլուխով և մինչեւ 1.000ի բարձրացնել ի պահանջել հարկին:

Գաղափարը գեղեցիկ կը գտնեն, բայց, նոր տոլարի տպագրութիւնը՝ կը վախցուի որ տոլարի անկում յառաջացնէ: Դեռ վերջնական չէ այդ որոշումը և գուցէ տարբեր ձեւերով կարգադրեն այդ հարցը, տոլարը բարձր պահելու նկատումով։

Մեր այսօրուայ երրորդ նիւթն է՝ ոսկին։ Անծանօթ առարկայ մը չէ «հնչիւն ոսկին»։ Ան միակն է որ երկրագնդի վրայ հազարաւոր տարիներէ ի վեր փոխանակութեան միջոց ծառայած է և դեռ կը ծառայէ ժողովուրդներու միջեւ և իր արժէքն ալ չափանիշ եղած է առեւտրական ասպարէզի մէջ։ Շատ հին ժողովուրդները, մանաւորապէս Հռովմայեցիները ոսկեդրամներ ունէին որոնք մինչեւ 325 կրամ կը կշռէին։ Ժամանակի ընթացքին՝ պատերազմական տուրքերու, տնտեսական տագնապներու և մանաւանդ ոսկի մետաղի տագնապին ազդեցութեաց տակ դրամներ հետզհետէ պզտիկցեր են և կշիռքն ալ բնականաբար թեթեւցած։

Ոսկին՝ երբ թանկագին ապրանք՝ ունեցած է արժէքի եւեէջներ և պիտի ունենայ ապագային ալ։ Ամէն տարի երկրի հանքերէն մօտ 400 միլիոն տոլար այսինքն մօտ 91 միլիոն օսմ. հնչ. ոսկի արժողութեամբ մետաղ ոսկի կը հանեն։ Եւ ըստ պահանջքի ոսկին կ'ունենայ գնի բարձրացում կամ նուազում։

Փոքրիկ գաղափար մը տալու համար երբ հիմ կ'առնենք ոսկիի գինը 100, 1800ին բարձրացեր է 100ի 1850ին իջեր է 150ի, 1850ին 100, 1890ին 70, բայց համաշխարհ. պատերազմին ոսկին բարձրացեր է մինչեւ 250ի։ 1920ին սկսեր է իջնել 150ի և շատ հաւանաբար՝ ալ աւելի պիտի իջնայ։ Իւրաքանչիւր տարի երկրագնդէն հանուած ոսկիի քանակը կը համապատասխանէ աշխարհի մէջ գտնուող ոսկիի քանակի 3,1 առ հարիւրի և շատ բնական է որ հետզհետէ պիտի նուազի ոսկիի շահագործութիւնը (exploitation) և տարիներ յետոյ շատ դժուար պիտի ըլլայ մետաղ ոսկիի հաւաքումը։

Ո՞ւր կը գտնուի ոսկիին մեծ մասը։ Այսօր աշխարհի մէջ գտնուող ոսկիին երկու երրորդը Ֆրանսայի և Միացեալ Նահանգներու մէջ կը գտնուի պետական և անհատական դրամատուներու մէջ հաւաքուած։ Մենք գիտենք որ երբ մէկը ոսկի շատ ունի, կ'ըսենք թէ այդ մարդը շատ հարուստ է։ Բայց կը տարբերի [illegible] այդ հարցը։ Պետութեան մը հաւաքած ոսկին որ ձոյլ վիճակի մէջ կը պահուի, ընդհանուր անշարժութիւն կրնայ յառաջացնել տնտեսական կեանքի մէջ։ Ինչի՞ պիտի ծառայէ երբ չկրնար շրջաբերութեան դնել և դրամ չահիլ։ Կրնայ ուրիշ պետութեան մը տոկոսով տալ և շահ բերել, բայց այսօր ո՞ր կառավարութիւնը վստահութիւն ունի ուրիշ կառավարութեան վրայ։ Այսօր Ամերիկայի դրամատէրներու սնանկութիւնը մասամբ կապ ունի Գերմանիոյ անպարտաճանաչութենէն: Ահագին գումարներ տուին Գերմանիոյ որ տնտեսութիւնը բարձրացնէ, հիմայ ոեւէ մէկուն պարտք չվճարեր։ Ուրեմն եթէ երկրի մը տնտեսական կեանքը խանգարուի մետաղ ոսկին չկրնար շատ օգնութեան գալ։ Մետաղ ոսկին կը նմանի հսկայական չէնքի մը որը վարձող չկայ և պարապ է, բայց իբր չէնք միշտ արժէք ունի։ Այդ տեսակէտէն ֆրանսական ելեւմտագէտներ լրջօրէն կը մտահոգուին տագնապ մը առջեւ չգտնուելու համար եւ կը խորհին համագործակցութեան ձեւ մը ստեղծել Միացեալ Նահանգներու հետ, ուր եւս ոսկին շատ է։ Եւ Ֆրանսայի վարչապետին դէպի Ամերիկա ճամբորդութիւնը ի մէջ այլոց կապ ունի տնտեսական հարցերու շուրջ խօսակցելու մանաւորապէս դրամական խնդիրներու մասին կարծիքի փոխանակութիւններ ունենալու։

Միջպետական համագործակցութիւնները որքան լայն տեղ գտնայ ժողովուրդներու մէջ տնտեսական հողի վրայ, այնքան հարթած պիտի ըլլան թշուառութեան ճամբան։ Կարելի՞ է: Աւիթը պիտի ունենանք ուրիշ առթիւ անդրադառնալու։

Գ. ՍԱՋՃԵԱՆ

Վերջին ժամ

Կիպրոսի և Պէյրութի միջեւ հեռագրական թելերը կտրուած ըլլալով յարաբերութիւնները դադրած են։ Շատեր, որոնք մօտիկ ազգականներ եւ պարագաներ ունին Կիպրոսի մէջ, դիմում կատարած են Անգլ. հիւպատոսին եւ տեղեկութիւն պահանջած։

Ասոր վրայ հիւպատոսարանի զինուորական կցորդը, չոգեմակոյկով մը առջի օր Կիպրոս մեկնեցաւ պէտք եղած տեղեկութիւնները բերելու համար։ 24 ժամ վերջ ան վերադարձաւ եւ հաղորդեց որ արդէն կղզին խաղաղած է եւ անգլիական ուժերով պաշարուած է։ Միայն թէ դեռ արգիլուած է Կիպրոս գտնուող ժողովուրդին կղզիէն դուրս ճամբորդել։

Փիլիփս չոգենաւը որ ցարդ կ'սպասէ Կիպրոսի նաւահանգիստը, Պէյրութի սինեմաներուն համար նոր ֆիլմեր կը բերէր։ Նկատելով որ պիտի ուշանայ անոր ժամանումը, սինէմայի տէրերը մասնաւոր դիմում կատարելով առագաստանաւ մը ղրկած են Կիպրոս, Փիլիփս նաւուն մէջ գտնուող ֆիլմերը փոխադրելու համար։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՊԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԸ

Գրեց՝ ՖԱՒԶ ՊԷՅ ԷԼ ՂԸՍԷՅՆ

ԹԻՒՐՔԵՐԸ ԿՐՆԱ՞Ն ԱՐԴԱՐԱՆԱԼ

Նկատենք որ ճիշդ են Թիւրքերու ըսածները հայ կազմակերպութեանց մասին՝ թէ հայերը զէնքեր ու դանակներ ունէին, շատ լաւ, արդա՞ր է պատժել ամբողջ ժողովուրդ մը՝ մեծով պզտիկով այդ պատճառաւ։ Մարդկութիւնը և մանաւանդ իսլամութիւնը երբեք թոյլ չտար և չընդունիր նման արարք մը։ Խնդրին ծանօթութիւն չունեցողները պիտի կարծեն որ իսլամ կրօնքը գէշ է և թոյլ կուտայ այդ բոլոր ոճիրներն ու սպանութիւնները։

Շատ կը սխալին սակայն անոնք. իսլամ կրօնքը բացարձակապէս կարգիլէ ոճիրն ու սպանութիւնը։ Թիւրքերը կրօնքի անունով չըրին այդ սպանութիւնները, որովհետեւ մեր կրօնքը բացարձակապէս թոյլ չտար նման ընթացք մը։ Միւս կողմէ տեսանք արդէն որ Թիւրքեր Իրաքի և Սուրիոյ մէջ բազմաթիւ միւսլիւմաններ սպաննեցին։ Սուրիոյ մէջ ամենայայտնի լիտրներն ու մտաւորականները կախաղան հանուեցան. Շուքրիւ պէյ Էլ Ասլի, Ապտիւլ Վէհապ պէյ Էլ Ինկիլիզի, Սելիմ պէյ Էլ Ճեզաիրի, Էլ Էմիր Էլ Հիւսէյնի, Ապտիւլղանի Էլ Արիյսի, Շէվքիդ պէյ Էլ Մուաեատ, Րիւշտի պէյ էլ Կամա, Ապտիւլ Համիտ Զէհրաուի, Ապտիւլ Քէրիմ Էլ Խալիլ, Էլ Էմիր Արիֆ Շէհապի, Շէյխ Ահմէտ Հասան Թապպարա եւայլն, բոլորն ալ Թիւրք կառավարութեան զոհերն են։

Այս անունները յիշեցի ցոյց տալու համար որ հայերն ջարդողն ու փճացնողը՝ Իթթիհատ Թէրագգըն կրօնքի համար չէր որ գործեց այդ ոճիրները. անոնք իրենց կըրօնակիցներն ալ միեւնոյն մահով մեռցուցին։

Մեր թուածներէն հասկցուեցաւ որ հայերը այդ վախճանին արժանանալու համար ոեւէ յանցանք գործած չէին. ուրեմն ինչպէ՞ս Թիւրք կառավարութիւնը աշխատեցաւ ամբողջ ժողովուրդ մը բնաջնջելու։ Պատերազմէն առաջ Թիւրքեր կըսէին թէ՝ հայերը մեր հայրենակիցներն են. և թէ ալ Սուլթան Համիտի դահապրկութեան համար աշխատողներուն մէջ կարեւոր թիւ մը ունէին հայերը։ Հայերը շատ աշխատանք թափած են Օսմանեան Սահմանադրութեան համար։ Պալքանեան պատերազմին, Թիւրքերու հետ կողք կողքի կռուեցան հայերը։ Թիւրք կառավարութիւնը արտօնեց հայերը, ունենալու համար իրենց քաղաքական կազմակերպութիւնները, մինչ միւս ժողովուրդներուն արգիլեց։

Ինչո՞ւ է ուրեմն այս յանկարծակի փոփոխութիւնը։

Պատճառը. Իթթիհատականներ բռնութիւնը տապալելէն և կառավարութեան ղեկը իրենց ձեռքը առնելէն վերջ, նորէն բռնապետական տէրութիւն և բռնապետ կառավարութիւն փնտռեցին։ Տեսան որ իրենց բոլոր հպատակ ժողովուրդները պիտի յօժարին բռնապետական կարգերուն, բայց հայերը չէն հանդուրժեր և ինչպէս Սուլթան Համիտի օրով, նորէն պիտի կռուէին, որոշեցին բնաջնջել զանոնք։ Բացի այդ հայ ժողովուրդը բոլոր արհեստներով և ընդհանուր զարգացումով և դաստիարակութեամբ Թիւրքերէն շատ աւելի բարձր դիրք մը գրաւած էին. շատ չանցած հայերը ձեռք պիտի առնէին պետական մեքենան և բանակի մէջ կարեւոր ուժեր պիտի ունենային։

Թիւրքերը չէին հանդուրժեր այս բոլորին և առիթի կ'սպասէին։ Պատերազմը անոնց տուաւ այդ պատեհութիւնը։ Եւ ամենասարսափելի և գազանային ձեւով սկսան գործադրել իրենց ծրագիրները։

Այժմ մենք պիտի փաստենք թէ՝ Թիւրքերու այդ բարբարոսութիւնները իսլամական կրօնքին ու օրէնքին բոլորովին հակառակ է։

Գուրանը Քէրիմը կըսէ.

«Եկէք Ձեզի ցոյց տամ Աստուծոյ մեղք համարած բաները.—

1.— Աստուած մէկ է եւ իր Ընկերը չկայ.

2.— Մի սպաննէք, որովհետեւ Աստուած մեղք կը համարէ սպանութիւնը։

Ուրիշ տեղ մը Գուրանը Քէրիմ կըսէ որ՝ մեղք չգործող կեանք մը մի մեռցնէք։ Եթէ մարդ մը անմեղ մը մեռցնէ, անմեղի պաշտպաններ իրաւունք ունին իրենց վրէժը լուծելու։

Դարձեալ ուրիշ տեղ մը Գուրանը կըսէ.—

«Հաւատացեալները առանց իրաւունքի ոչ մէկ մարդ կը սպաննեն»։

Գուրանէն ուրիշ համար մը.

«Ո՛վ հաւատացեալներ, այն որ մարդ մը կ'սպաննէ, պէտք է մեռնի. ոճրին դէմ ոճիր. ակռայի տեղ ակռայ»։

«Անմեղ մը մեղաւորի տեղ պէտք չէ պատժուի»։

«Աստուծոյ հրամաններուն դէմ ապստամբողը և մարդիկը արդարութեան հրաւիրողները մեռցնողները, պիտի ենթարկուին ծանր պատիժներու և չարչարանքներու»։

«Մէկ մարդ մեռցնելը հաւասար է ամբողջ մարդկութիւնը մեռցնելու»։

Ասոնք Գուրանը Քէրիմը խօսքերն էին. հիմայ յիշենք նաեւ Մուհամէտ մարգարէի խօսքերը։

«Ամենամեծ մեղքը մարդասպանութիւնն է»։

Օր մը Հայրէթի մարգարէն պատերազմի մէջ մեռած կնոջ մը դիակը գտաւ. բարկացաւ իսկոյն և ըսաւ. «Կիներն ու պզտիկները մեռցնել մեղք է»։

Տեսէք, այս կինը պատերազմի միջոցին սպաննուած ըլլալով հանդերձ մարգարէն ինչպէս կը բարկանայ և մեղք կ'որակէ. ահա ուրեմն անզէն ու անմեղ բազմահազար հայ կիներու և երախաներու սպանութիւնները ինչպէ՞ս որակել։

Օր մը, մարգարէն պատերազմէ վերջ տեսաւ որ քանի մը մարդիկ ողջ ողջ այրեցին։ Իսկոյն ըսաւ անոնց, «չարչարանքով մեռցնել միայն Աստուծոյ իրաւունքն է»,

(14) (Շար.)

ԷՆՎԷՐ ՓԱՇԱՅԻ ՎԵՐՋԻՆ ՕՐԵՐԸ

ԱՂԱԲԷԿՈՎԻ ՊԱՏՄԱԾՆԵՐԸ

Ժամանակին համառօտ կերպով գրած էինք Էնվէր Փաշայի մահւան մասին։ Այժմ հայազգի նախկին Չեկիստ Աղաբեկովի նոր հրատարակած գրքին հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը քաղենք Էնվէրի վերջին օրերուն շուրջ.—

«1922ի Մայիսին, ինծի յանձնուած գրասենեակը գրկեցին, կացութիւնը Պուխարայի ճակատին վրայ շատ խառնաշփոթ էր։ Արեւելեան Պուխարայի մէջ ամփոփուած կարմիր զօրքը չի կրցաւ թիզ մը իսկ հող շահիլ։ Իր թուական ուժը անբաւարար էր և իր հայթայթումները թերի։ Տաքը կը չարչարէր զինուորները և ժողովուրդը թշնամաբար կը վերաբերուէր անոնց հանդէպ, սակայն ո՛չ թէ Էնվէր փաշան շատ սիրելուն համար, այլ՝ աւելի այն կողոպուտներուն և չարիքներուն համար որ սովիէթ զօրքը կ'ընէր երկրին մէջ։

Օրէ օր կը խորանար անոնց ատելութիւնը նոյնինքն Պուտիէնի ձիաւորներուն ի գործ դրած բռնութիւններուն պատճառաւ։ Բաց աստի կարմիր զօրքի սպայակոյտը չէր գիտեր Էնվէրի զինուորական հաստատութեան ճշգրիտ վայրը։ Անոր զինուորական հատուածը ատեն մը հաստատուած էր կարմիր զօրքին ճակատին դէմ, ատեն մը թիկունքը և այսպէս ան միշտ կը խուսափէր գերութենէ, չարունակ շարժուելով և յաջող հրոսամարտեր վարելով։

Առաքելութիւնը ինձ պատուիրեց յեղափոխականներու կեդրոնը գտնել, ճշդել անոնց ուժը և երեւան հանել Էնվէր փաշայի զօրանոցը և այն քաղաքական նպատակները որոնք պահուած էին այդ յեղաշրջումին ետին։ Բաց աստի կը փափաքէինք խանալ Էնվէրի գաղտնի յարաբերութիւններու մասին յեղափոխութեան միւս պետերուն հետ և ժողովուրդին տրամադրութիւնը հասկնալ։

Իբրև շրջուն վաճառական մըտայ յեղափոխուած երկիրը, կեղծ անցագրերով և մանրավաճառի պայուսակով մը, ճամբորդեցի արեւելեան Պուխարան մի ամիս Օսիքովի ընկերակցութեամբ որը պիտի ծառայէր իբր կցորդ իմ և ռուս ընդհ. սպայակոյտին միջեւ։

Քարցիի համար չողեկառք առինք և անկէ անդին մեր ճամբորդութիւնը շարունակեցինք ջորիներով, որովհետեւ երկաթուղային գիծը Քարցիէն անդին քայքայուած էր։ Ոչ մէկ ժամանակ այդպիսի տեսարան չէի տեսած։ Ամէն կողմ աւերակուած քաղաքներ, գիւղեր ամբողջութեամբ այրուած դաշտեր թողլքուած, մէկ խօսքով այլեւս ոչ մէկ հետք մնացած էր երբեմնի ճոխ ու ծաղկեալ Պուխարայէն։

Երկար հեռաւորութենէ մէկը կրնար տեղ տեղ մարդ մը տեսնել, որովհետեւ բնակիչներու մեծ մասը փախուստ տուած էր։ Մէկ մասը Աֆղանիստան ուրիշներ՝ յեղափոխական ուժերու կողմը։

Ուրիշ ելք չէր մնացեր անոնց համար, քանի որ կարմիր զօրքի հատուածները գրաւած էին իրենց անասունները, իրենց ամբարները և բոլոր շարժուն կալուածները։

Այս յեղափոխութեան մասնակի զսպումէն յետոյ, համապատասխանան խորհրդաժողով մը գումարւեցաւ 1923ի վերջերը։ Ժողովականներէն շատերը յեղափոխութիւնը վերագրեցին ոչ թէ հակայեղափոխութեան և այլ ձեռնարկներու, այլ արդիւնք այն ամէն կարգի բռնութիւններուն որոնք ի գործ դրուած էին կարմիր զօրքին կողմէ՝ ժողովուրդին վրայ։ Այն ատեն հաստատուեցաւ որ միայն ասոր համար Պուխարայի բնակիչները Էնվէրին միացան։

Սակայն վերադառնանք մեր պատմութեան։ Օսիքովը և ես այդ տեղերուն ծանօթ Ապտուրահման անունով մէկը առինք մեր սպասարկութեան մէջ, որը մեզի պիտի օգնէր նաև առեւտուրի մէջ. բարեբախտ ընտրութիւն մըն էր։ Մեր գործին համար կարեւոր գործակատար մը կրցանք ապահովել։

Քարցիէն Կուսար և Կիւրճի երթալէ վերջ հասանք Տէնաու։ Այնտեղ Ապտուրահման գտաւ Էնվէր փաշայի թաքստոցը։ Գիշեր մը հանդարտօրէն, քաղաքէն դուրս ելանք և դէպի լեռները փախանք։

Դժուար և տաժանքոտ ճամբայ մըն էր որ անեց երկու օր սակայն վերջապէս հասանք։ Իջեւանեցանք փոքրիկ խանի մը մէջ։ Այս խաները նշանաւոր դեր կը խաղան Պէսմաճիներու կեանքին մէջ։ Հոն կը ճաշեն, հոն կը պառկին ու կը վիճին։

Երաք օրէն աւելի չէինք կեցած խանին մէջ և արդէն բոլորին հետ բարեկամացեր էինք։ Այլեւս գաղտնիք չունէին մեզի համար։ Այսպէս անմիջապէս տեղեկացանք այն բաներուն որոնց կը փափաքէինք տիրանալ։

Էնվէրը իր օգնականներուն եւ սպայակոյտին հետ բնակատեղիէն հեռու տան մը մէջ կը բնակէր։ Շատ քիչ անգամ իր զօրանոցէն կը հեռանար, ի բաց առեալ այն պարագաներուն երբ կարճ պտոյտի մը կ'ելլէր գիւղին մէջ։

ԷՆՎԷՐԻ ԳԼԽԱՏՈՒՄԸ

Էնվէր փաշան Թրքական տարազ կը կրէր, բայց գլուխը Թրքական ֆէսի տեղ սարըխ կը դնէր։

Այնպէս կ'երեւէր թէ ան ինքզինքը ապահով կ'զգար որովհետեւ իր կեդրոնը հեռաւոր վայրի մը մէջ հիմնուած էր։ Սակայն հնչած էր ժամը։ Պէտք էր գործէինք և գործէինք արագ։ Աւելի ապրանքի պէտք ունենալու պատրուակով Օսիքովը և Ապտուրահմանը Տէնաու դրկեցի և մնացի մինակ։ Հինգ օրերը որոնք առանձնութիւնս շարունակեցին, ինծի դարեր երեւցան։

Վերջապէս Ապտուրահմանը վերադարձաւ և ինծի յայտնեց թէ ձիաւորներու զօրաբաժին մը ղըրկուած էր Տէնաու յեղափոխականներուն վրայ յարձակելու և Էնվէրը ձերբակալելու համար։ Մինչեւ սովիէթ զօրաբաժնի ժամանումը հրահանգուած էինք հսկել Էնվէրի վրայ վայրկեան մ'իսկ զայն չհեռացնել մեր աչքերէն։

Գացինք պէսմաճիներու բանակատեղին և Ապտուրահմանի բերածները ծախեցինք։ Օսիքովը քիչ յետոյ միացաւ մեզի։

Ան մեզի յայտնեց թէ՝ զօրաբաժինը արդէն Տէնաու է և գիշերը պիտի ձերբակալէ Էնվէրը և իր սպայակոյտը։ Յեղափոխականներուն բանակատեղիէն հեռացանք այն ատեն և հետիոտն Տէնաու իջանք։ Բանակատեղիէն քսան քիլոմէթր հեռաւորութեան վրայ զօրաբաժինին հանդիպեցանք։

Լիակատար և ճշգրիտ տեղեկութիւններ տուի հրամանատարին եւ մինչ մենք կը շարունակէինք մեր ճամբան զօրաբաժինը կը յառաջանար մեր տուած ուղղութեան համաձայն։

Յաջորդ օրը իմացանք որ Էնվէրը սպաննուած էր և իրիկուան ստացանք մանրամասն նկարագրութիւնը եղած կռիւին։

Զօրաբաժինը նախազգուշութեամբ յառաջացեր է այն փողոցներէն զոր ես ցոյց տուած էի։ Արշալոյսին մօտ հասեր է Էնվէրի գտնուած զօրանոցը, հատուած մը ղրկեր է գիւղը շրջապատելու և ամէն նահանջ կասեցնելու համար։

Կէսօրէ առաջ ժամը 7ին, յարձակումը սկսեր է։ Հակառակ եղած կանխազգուշութիւններուն յանկարծականը կատարեալ չէ եղեր։ Հոս ու հոն հրացանաձգութիւններ փոխանակուեր են։ Բայց մեր բազմահարուածներու բացած կրակին շնորհիւ կարճ տեւեր են։ Յեղափոխականները տատամսեր են և ապա նահանջել են սկսեր։

Էնվէր, տեսնելով որ կացութիւնը չարակամօրէն կը վատթարանայ Պէսմաճիներուն հրամայեր է իրենց դիրքերուն վրայ կենալ. մինչ ինք՝ իր սպայակոյտով փախուստի կը պատրաստուէր եղեր։ Իր երեսուն սպաներով իր զօրքին թիկունքը խոյացեր է մինչդեռ զօրքը իր նահանջը դիւրացնել կ'աշխատի։ Բախտը սակայն չէ ժպտէր իրեն։ Գիւղը շրջապատող հատուածի ձիաւորներուն մէջ է ինկեր։ Եւ տեսնելով որ պաշարուած է ամէն կողմէ իր սպաներուն գլուխը անցած սուսերամերկ խթաներ են ձիերը։ Ընդհարումը կարճ բայց ահաւոր է եղեր։ Էնվէրի սպաները մասնաւորապէս ջարդուեր են, միայն երկուքը յաջողեր են փախչիլ իրենց ձիերով։

Կարմիր ձիաւորները չէն գիտեր թէ որո՞ւն հետ կը կռուէին, միայն ուշ ատեն երբ դիակը քններ են, հասկցեր են որ Էնվէրի դիակն է։

Կարմիր ձիաւոր մը իր սարսափելի սուրը անոր գլուխը և ուսին մէկ մասը կտրեր է։ Անգլուխ դիակին քով Գուրան մը ինկած է եղեր որը անկասկած ձեռքը բռնած ըլլալու էր իր սպաները յառաջ մղած պահուն։

Գուրանը Թեհրան ղրկուեցաւ և Էնվէր փաշայի հետ կապ ունեցող փաստաթուղթերու և վկայագիրներու քով պահուեցաւ։

Իրենց պետին իյնալէն յետոյ Պէսմաճիները պոլշեւիկներուն հետ հաշտութիւն կնքեցին։

Գ. ԱՂԱԲԷԿՈՎ

Թրգմ. Վ. Ե.

Կարդացէ՛ք և Տարածեցէ՛ք «ԱԶԴԱԿ»ը

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ՆՕԹԵՐ

ԾԻԾԵՌՆԱԿՆԵՐ ՕԴԱՆԱՒԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Իբրեւ հետեւանք տիրող ցուրտերուն, 25,000 ծիծեռնակներ Թիրոլեան լեռներէն ապաստանած են իտալական քաղաքներուն մէջ, տաքուկ վայրեր փնտռելով։ Միայն ութսուն ծիծեռնակներ թառեցան պառաւ մը երդիքին տակ։ Կենդանիներու պաշտպան ընկերութիւնը յաջողեցաւ հաւաքել այս հալածականները և քշել դէպի հարաւ, տաք շրջաններ։ Բայց յաջորդ օր 22,000 ծիծեռնակներ եւս եկան։

Իսկ Վիէննայի մէջ, հազար ծիծեռնակներ օդանաւով ղրկուեցան Վենետիկ։ Տակաւին ուրիշներ ալ կը հաւաքուին, և գոգաւոր վանդակներու մէջ դրուելով, պիտի ղրկուին դէպի հարաւ։ Վիէննայի Անասուններու Պաշտպան Ընկերութիւնը արդէն 200 ոսկիի ծախսած է այս թռչուններու պատսպարելու համար։ Նոյնքան ալ՝ Աւստրիոյ համանուն ընկերութիւնը։

Բայց անխուսափելի քաղաքականութիւնը այս գործին ալ խառնուեցաւ։ Շոգեկառքով ղրկուած ծիծեռնակները վար դրուեցան սահմանագլուխին վրայ, Իտալիոյ մաքսային իշխանութեանց կողմէ, որովհետեւ ներածման արտօնագիր չունէին։ Բարեբախտաբար, աւստրիացի ուղեկիցը կրցաւ փրկել ծիծեռնակները, ցոյց տալով Վիէննայի իտալական դեսպանատան մէկ նամակը։ Եւ ծիծեռնակները ազատ արձակուեցան, գերմանախօս ժողովուրդի բուռն ծափերուն մէջ։

Միւնիխէն ալ 1500 ծիծեռնակներ օդանաւով փոխադրուեցան հարաւային Իտալիա։

ՋԻՂԵՐՈՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

Հոգեբուժութեան Համաժողովին մէջ, որ գումարուեցաւ Փարիզի մէջ, Տօքթ. Վաշէ յայտարարեց թէ, քաղաքակիրթ մարդիկ պէտք է նոր միջոցներ ընդունին, արդի կեանքին ցնցումներուն և յոգնութեանց դիմանալու համար։ Մար-Մարդիկ չափազանց կը յոգնին այսօր և կ'ապրին վտանգի և ուժասպառութեան վիճակի մը մէջ։ Եթէ, կ'ազդարարէ Տօքթ. Վաշէ, մասնաւոր միջոցներ ձեռք չառնուին, անխուսափելի է յիմարութեան տեւական յաւելումը։

Ջղային դրութեան չափազանց յոգնութեան դէմ պաշտպանողական միջոց մը առաջարկեց Տօքթ. Ջօթօ, որ տարիներու փորձառութիւն ունի գոյներու ազդեցութեան մասին։ Կարգ մը ջերմուկներու մէջ, ըսաւ, ջուրը կը գունաւորեն գոյնըզգոյն լոյսերով։ Կապոյտի նուրբ երանգներ կը գործածուին անհանդարտ հիւանդներու համար։

Կանանչն ալ հանդարտեցուցիչ ազդեցութիւն ունի։ Այն հիւանդները որ պէտք ունին ջղային մղումի, կրնան լողալ կարմիր լոյսերու մէջ և շրջապատուիլ կարմիր զարդերով։ Տրուած զեկուցումներուն եզրակացութիւնը այն է թէ, կապոյտ և կանանչ գոյները հզօր հանդարտեցուցիչներ են, իսկ դեղինը օգտակար է երջանիկ և ինքնագոհ մարդոց համար։

ՇԱՀԻՆ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

Պարսկաստանի Շահերը միշտ հարուստ եղած են։ Վերջերս, Փարիզի մէջ հրատարակուեցաւ՝ անցեալ տարի հոն մեռած Պարսկաստանի Ահմէտ Շահին կտակը, որմէ երեւան կուգայ որ Արեւելքի միապետներն ալ, ըմբռնելով իրենց գահերուն անկայուն վիճակը, հոգ կը տանին մեծ հարստութիւն մը ապահովել արտասահմանի մէջ։

Շահ Ահմէտ, անգլիական զանազան դրամատուներու մէջ պահ դըրած է 20 միլիոն ֆրանք և Անգլիոյ զանազան կողմերը ունի մեծարժէք կալուածներ։ Իր կտակով, Ահմէտ Շահ, իր մօրը կը ձգէ Պարսկաստանի մէջ իր ունեցած կալուածները և իր կիներէն իւրաքանչիւրին՝ 25 հազարական ֆրանք տարեկան եկամուտ։ Եղբօրը կը ձգէ 150,000 ֆրանք եկամուտ։ Իր մասնաւոր քարտուղարը պիտի ստանայ կէս միլիոն ֆրանք, իսկ արքայական տան երկու առաջին ըն...ները՝ 200 հազարական ֆրանք։

Մնացեալ հարստութիւնը՝ 28 միլիոն ֆրանք արժողութեամբ դըրամ և կալուած, կը ձգէ իր երեք զաւակներուն։ Գահաժառանգը կը կը ստանայ նաեւ Անգլիոյ մէջ իր հօրը ունեցած կալուածները։

ՀԱՄԱՆՈՒՆ ՔԱՂԱՔՆԵՐ ԵՒ ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԱՆՈՒՆՆԵՐԸ

Հիւսիսային Ամերիկայի մէջ 27 քաղաքներ կան, որոնք պերլին կը կոչուին, նման քաղաքներ Գերմանիոյ մէջ միայն երկու հատ կան։

Գերմանիոյ մէջ 37 քաղաքներ կան, որոնք Կակէն կը կոչուին։

Լայփցիկ անունով քաղաք մը կայ Աւստրիոյ մէջ։

Քրաքով, Հռովմ և Քօրսիքա անունով քաղաքներ կան Գերմանիոյ մէջ,

Պրէմէն անունով բազմաթիւ քաղաքներ կան Գերմանիոյ և Ամերիկայի մէջ։

Գերմանիոյ մէջ կան նաեւ հետեւեալ տարօրինակ քաղաքները,— Էչ (Էզչլ), Լու (Ֆլօ), Կատուի քիթ (Քացնազէ), Քացախ (Էսսիկ) Հարսնիք (Կոխցայթ), Արմաւ (Տաթէլն), Գերեզման (Ֆրիտկոֆ), Անսիրտ (Լիպլոզ), Երկնոյ (Ապէնտ), Վառարան (Օֆէն), եայլն, եայլն։

—

Վինչէսթրրի (Վիրճինիա) տան մը պատուհաններէն մէկուն դուրսի կողմը, կաղնեփայտէ շեմին ճեղքին մէջ ինկած սերմ մը, այսօր եղած է հսկայ մակնոլիայի ծառ մը, որուն ճիւղերը կը տարածուին տանիքէն մինչեւ տասնըհինգ ոտք։ Այս երկրորդ յարկէն բուսնող ծառին արմատները բաց երեւոյթին կ'աճին կրաքարէ պատերուն մէջ։

—

Թէքսասի Լիպըրթի Քաունթիի մէջ պարտիզպան մը հասցուցած է 34 մատնաչափ երկարութեամբ անուշ գետնախնձոր մը։

—

Ամերիկեան Յեղափոխութեան Զօրավարներէն Զարլզ Լի, 11 տարեկանին սպայ կարգուած է Անգլիական բանակին մէջ, ու հերոսացած Պուրկօյնըի հետ, Բօրթուկալի մէջ։ Ան կախակայուած է Մօնմաութի ճակատամարտէն յետոյ ու մեռած Ֆիլատելֆիա 1782 հոկտեմբեր 2ին։

—

Լէօնարտօ Տա Վինչիի ամբողջական անունն էր, Լէօնարտօ Տի Սէր Բիէրօ Տ'Անթօնիօ Տի Սէր Բիէրօ Տի Սէր Կուիտօ Տա Վինչի։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱԶԴԱԿ»Ի — Թիւ 45

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

ԹՈՔԱՏԻ ԵՒ ՆԻՔՍԱՐԻ ՄԷՋ ԿՌԻՒՆԵՐ ՏԵՂԻ ԿՈՒՆԵՆԱՆ

ԹՐՔԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐ ԿԸ ՀԱՍՆԻՆ ԵՒ ԿԸ ՄԻՋԱՄՏԵՆ ԿՌԻՒԻՆ

140 ՀԱՅԵՐ ԿԸ ՄԵՌՆԻՆ

Թօքատ սանճագի Նիքսար գաւառի կեդրոնին մէջ հայ քօմիթէները նախ թեթեւ ցոյց մը ըրին, յեղափոխական երգեր երգելով Թիւրք թաղերը շրջելէն վերջ իրենց եկեղեցիներու մէջ հաւաքուելով սկսան հնչեցնել զանգակները։ Այլեւս եկեղեցւոյ մէջ զարնուող զանգակին յեղափոխութիւն և ապստամբութիւն հանելու համար ըլլալը չհասկցող մարդ մնացած չէր։ Զանգակները հնչելէն վերջ, եկեղեցւոյ մէջ հաւաքուած բազմութիւնը ճամբաներէն անցնող Թիւրք ժողովուրդին վրայ գնդակ տեղացնելու և անոնցմէ շատերը վիրաւորելու սկսան։

Քօմիթաճիները Թօքատի և Նիքսարի միջեւ գտնուող հեռագրական թելերը կտրած ըլլալով, յարաբերութիւնները խզուած էին անոնց միջեւ։ Դժբաղդութիւնը սակայն հոն էր որ Թօքատի մէջ ալ բաւականաչափ ուժ չկար։ Սվազի կուսակալ Մալիլ փաշա, Ամասիայէն գոնէ գումարտակ մը զինուոր ղրկուիլը խստիւ կը խնդրէր։ Նիքսարի Թիւրք ժողովուրդը իրենց թաղերու լաւ պաշտպանուած տուներու մէջ հաւաքուելով ինքնապաշտպանութեան դիմեցին։

ՆԻՔՍԱՐ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔԻ ՏԱԿ

Նիքսարի գայմագամը, գիշերանց ձիաւոր մը ղրկելով Թօքատէն օգնական ուժեր պահանջեց։ Ասոր վրայ Թօքատի Պատերազմական Ատեանի անդամներէն գայմագամ Շէվքէթ պէյ, երեք ձիաւորներու և երեք արաբ զինուորներու և 20 հետեւակ զինուորներու ընկերակցութեամբ ճամբայ ելաւ։

Բայց Թօքատէն տեւականօրէն հեռագիր կուգար և օգնական ուժեր կը պահանջէր Սվազէն։

Այս բոլորին տեղեակ ըլլալով Ներքին Նախարարութեան դիմում կը կատարէր և Սվազէն Թօքատ և Նիքսար շուտափոյթ կերպով զինուոր ղրկուելու անհրաժեշտութիւնը կը շեշտէր և կը յայտնէր որ եթէ օգնութիւնը ուշանայ քօմիթաճիները այդ տեղեր պիտի յաջողին և պարսկաստանի սահմանին վրայ երկու քօմիթէները Հնչակ և Դրօշակ միանալով իրենց առջեւը անցնողը պիտի կոտորեն։

ՕԳՆԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐ ԿԸ ՂՐԿՈՒԻՆ

Ներքին Նախարարութեան կողմէ Սվազ ղրկուած հեռագիրներուն վրայ կարելի եղած էր պէտք եղած օգնական ուժերը ղրկել Թօքատ և Նիքսար։

Ճիշդ այս օրերուն, բանակի ընդհ. հրամանատար Ջէմալ փաշայի հետ Անատօլուի ընդհ. հրամանատար Շաքիր փաշա Սվազ եկած էին։

Նիքսարի դէպքին պատճառը այս էր.—

Այդ օր բազար ըլլալով պէտք էր որ ամբողջ շուկաները բազմութեամբ լեցուն ըլլային. բայց հազիւ մի քանի հատ գիւղէն եկած գնորդներ կային։ Ատեն մը եկեղեցիէն արձակուող զէնքի ձայները դադրեցան և Թիւրքերը կարծելով որ այլեւս վերջացած են բոլոր խառնակութիւնները սկսան բանալ իրենց խանութները և առուտուր ընել հայ խանութներէն։

Քաղաքը սկսաւ բազմամարդ դառնալ։

ՀԱՅ ՄԸ ԿՍՊԱՆՆԷ ԹԻՒՐՔ ՄԸ

Մայրամուտը մօտ էր։ Րէժիի քօլճիներէն կառապան Շաքիր Մուսթաֆա անուն մարդ մը Քիւրքեան Ղուկաս անուն հայու մը կողմէ հրապարակաւ սպաննուեցաւ։ Միեւնոյն ատեն Քիւրքեան, Թօփալեան և Ջավաջեան վաճառատուներէն զէնքեր կը նետուէին շուկայի մէջ գտնուող Թիւրքերուն վրայ։ Հայերը միայն Թիւրքերու վրայ գնդակ չէին նետեր, այլ Նիքսարի մէջ գտնուող յոյներու վրայ ալ միեւնոյն ձեւով կրակ կը տեղացնէին։

Թիւրքերը սկսած էին դիմադրել այս յարձակումներուն, կէս աւելի ճիշդը իրենց կեանքերը փրկելու ձեռնարկած էին։ Կէս ժամ տեւեց ընդհարումը։ Երկու կողմէն 100ի չափ մեռել և այնչափ ալ վիրաւորներ եղան։ Հայեր և Թիւրքեր այլեւս զէնքերը ձգելով իրենց ակռաներով և եղունգներով սկսած էին կըռուիլ թաղերու վրայ կը յարձակէին, կին, տղայ, ով որ պատահէր, իսկոյն կը խեղդուէր։

ՄԻՇՏ ՀԱՅԵՐ ԿՍՊԱՆՆՈՒԷԻՆ

Ահա երկու ժողովուրդներու այսքան գրգռուած մէկ րոպէին էր որ Թօքատի Պատերազմական Ատեանի անդամներէն Շէվքէթ պէյ և իր հետեւորդները նետուեցան կռուողներու մէջ։ Արագ եկող ձիերու պայտերուն հանած աղմուկը ժողովուրդին վրայ լաւ ազդեցութիւն մը կը թողու։ Շէվքէթ պէյի հրամանին վրայ, իր ձիաւորները օդի մէջ քանի մը ձեռք զէնք նետեցին։ Հայեր և Թուրքեր իրենց մեռեալներն ու վիրաւորները մէջտեղ թողելով ցրուեցան։ Հայեր 140 մեռել և 12 վիրաւոր ունէին, իսկ Թուրքեր 40 մեռել և 11 վիրաւոր։ Յոյներէն ալ մեռել մը և վիրաւոր մը կար։

Դէպքերուն պատճառ եղողներուն ջաւերը ձերբակալուեցան։ Հայ տուներ խուզարկուելով շատ մը գաղտնի թուղթեր և զէնքեր գտնուեցան։ Դէպքերու մասնակից եղողները պատերազմական ատեան ղրկուեցան։

Շէվքէթ պէյ, երբ երեկոյին մօտ կառավարատան շէնքին առջեւ կը նստէր, քանի մը գիւղացիներ եկան և տեղեկացուցին որ խումբ մը զինուած հայեր դէպի Թօքաթ կերթան Թիրունիի ճամբով։ Շէվքէթ պէյ Թօքաթի պատ. ատեանի անդամ ըլլալով և Նիքսարի մէջ ալ խաղաղութիւնը վերահաստատուած ըլլալով իր հետեւորդներով ճամբայ ելաւ Թօքաթ երթալու համար։

Նախապէս Թօքաթ հասնող ուժերը առիթ չի տուին անոնց քօմիթէի հոն արիւն թափելուն։ Կուսակալութեան բոլոր կողմերը խաղաղութիւնը վերահաստատուած կը կարծուէր այլեւս։ Բայց Հայ յեղափոխութեան պատմութիւնը քննողներ պիտի տեսնեն որ այս յեղափոխութիւններն ու դէպքերը տրամաբանութեան և խելքի սահմաններէն բոլորովին դուրս կը մնան և քօմիթաճիները առանց խնայելու չէն զգուշանար արիւն թափելէ։

Սվազի կուսակալութեան մէջ բազմաթիւ պատերազմական ատեաններ կազմուած էին և քօմիթէին ոտքերն ու ձեռքերը լաւ մը կապուած էին։ Բայց հակառակ ասոր, դարձեալ անոնք խառնակութեան ամէն փորձ կ'ընէին։ Կարգ մը սէրսէրիներ չէին հրաժարեր իրենց ոճրագործութիւններէն և անվերջ կը խանգարէին։

(Շար.)

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ԳԱՂՈՒԹԱՀԱՅ

ՆԻԿՈԼ ԱՂԲԱԼԵԱՆԻ ԶԵԿՈՅՑԸ՝ «ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ» ԳՈՐԾԻՆ ՇՈՒՐՋ

«Ցուսաբեր» կը գրէ.—

Երէկ գիշեր Y.M.C.A.-ի սրահին մէջ խուռն բազմութեան մը ներկայութեան, հրապարակային զեկոյց մը տուաւ ընկեր Նիկոլ Աղբալեան «Համազգային»ի գործունէութեան, նպատակներուն, եւ Պէյրութի Հայ ճեմարանի կեանքին ու յաջողութիւններուն շուրջ:

Ընկեր Աղբալեան մօտ երկու ժամ վերլուծեց «Համազգային»ի հետապնդած նպատակներն ու գաղափարները, վեր հանելով անոնց համաժողովրդական, համազգային նշանակութիւնը:

Տեղեկութիւններ տուաւ դպրոցին ներքին եռուն կեանքին եւ անոր շուրջ ստեղծուած համակրական ջերմ մթնոլորտին մասին:

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՀԱՅ ՃԵՄԱՐԱՆԻՆ ԽՈՍՏՄՆԱԼԻՑ ՈՒՍԱՆՈՂԻ ՄԸ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

«Հայրենիք»ի Հոկտ. 2ի թիւին ցաւով կը տեղեկանանք, որ Սեպտեմբեր 20ին Ճըրզի Սիթիի մէջ (Հիւս. Ամերիկա) մեռեր է Նիւ Եորքի համալսարանի խոստմնալից հայ ուսանողներէն 26 ամեայ Թադէոս Ցակոբեան, Տիգրանակերտի Տըլլի գիւղէն:

Հանգուցեալին մեծ փափաքն էր, աւարտելով համալսարանը, նուիրուիլ իր ժողովուրդին:

Իր տխուր մահուան առթիւ, հարազատներն ու բարեկամները 113 տոլար հաւաքած ու փոխադրած են Հայրենիքի խմբագրութեան՝ հասցնելու համար Պէյրութի Հայ ճեմարանին:

ՀԱՅՈՒ ՄԸ ՑԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ԱՐԿԱԾԸ

Սէն Շամոնի մէջ (Ֆրանսա) ինքնաշարժի ծանր արկածի մը ենթարկուած է հայ պատանի մը, Անդրանիկ Մարագեան, 16 տարու:

Սէն Շամոնի փոխադրութեանց ընկերութեան բեռնատար մէկ ինքնաշարժը, Ռէֆիւպլիք փողոցէն վար կ'իջնար, երբ ճամբուն վրայ կանգնած կառքի մը չբախելու համար, ինքնաշարժին վարիչը ուզեց փողոցին աջը անցնիլ: Բայց չկրցաւ անհրաժեշտ շարժումը տալ ինքնաշարժին, որ մայթին վրայ ելաւ եւ պատին զարնուեցաւ: Բախումին սաստկութենէն պատը փլաւ: Այդ միջոցին, մայթին վրայէն կ'անցնէր Անդրանիկ Մարագեան, որ մնաց ինքնաշարժին եւ պատին միջեւ ու թաղուեցաւ փլած պատին քարերուն տակ: Բաւական դժուարութեամբ, արկածին ականատես վկաները յաջողեցան զայն ազատել: Փութով կանչուած բժիշկ մը զայն ղրկել տուաւ հիւանդանոց ուր վիճակը շատ ծանր կը նկատուի: Ծանր վէրքեր ստացած էր կզակէն, մէկ բազուկէն, սրունքէն եւ մարմինին զանազան կողմերուն վրայ: Սրունքը ջախջախուած է եւ հաւանական է որ վիրաբուժական գործողութեան մը ենթարկուի, կտրուելու համար:

Եղեռ պատանիին բնակարանը արկածի վայրէն քիչ անդին կը գտնուէր, կը գրեն ֆրանսահայ թերթերը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

60 ՎԱԿՈՆ ՁՄԵՐՈՒԿ

Երեւանէն Ներկայացուցիչ մը կը ղրկուի Թիֆլիս, Հայաստանի օրական մէկ վակոն ձմերուկ ղրկուելու համար պայմանագրութիւն կնքելու համաձայնութիւնը կը գոյանայ: Ձմերուկները վակոններով կը փոխադրուին Երեւան:

Օգոստոս մէկէն սկսեալ, ձմերուկի բանակը կը բարձրացուի Հայաստանէն եկած դիմումներուն վրայ: Օրական երեքուկէս վակոն Հայաստանի առեւտրական բաժանմունքի եւ ամիսը 10 վակոն ալ Կոնեարվի գործարանին անունին:

Օրմըն ալ 60 վակոն ձմերուկ կըսեացուի: Ամբողջ Երեւանի մէջ տեղ չեն գտներ պահելու եւ առժամապէս կը տեղաւորեն խանաւ մթերանոցի մը մէջ: Ու կը պատահի անխուսափելին: Քանի մը օրուան մէջ ձմերուկները կը փտնան եւ պատկան մարմինները զարտահոսութեան առաջքը առնելու համար, ստիպուած կ'ըլլան սայլերով հոտած ձմերուկը փոխադրել քաղաքէն դուրս տեղ մը, ուր կը թափեն:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԳԱՀԱՆԴԷՍ ՀԱՃՆՈՅ ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐՈՒ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Անցած կիրակի օր, Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ, հոգեհանգստեան արարողութիւն կատարուեցաւ Հաճընի հերոսամարտի զոհերու յիշատակին: Օրուան պատարագիչն էր Հաճընի նախկին առաջնորդ գեր. Սարգիսեան եպիսկոպոս:

Ցաւերս պատարագի տեղի ունեցաւ սգահանդէս մը, նախագահութեամբ Սարգիսեան սրբազանի, Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ, ուր յաւուր պատշաճի բանախօսութիւններ ըրին սրբազանը, Փրոֆ. Տէր Պօղոսեան եւ պ. Թուտաւրգիսեան:

Հոծ բազմութիւն մը ներկայ կը գտնուէր, յարգելու համար 8 ամիս հերոսաբար կռուելէ վերջ նահատակ կուսող հերոսներու յիշատակը:

ԱՇԽԱՏԱՒՈՐԱԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՔՈՆԿՐԷՆ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐՆԵՐԸ

150 գործաւորներ, մեծամասնութիւնը հայեր, ժողով մը գումարած են «Աստր Տիւ Մարքն» սրճարանին մէջ, անցած իրիկուն, ընտրելու համար Նոյեմբեր 8-15 Փարիզի մէջ գումարուելիք աշխատաւորներու միջազգային քոնկրէի Լիբանանի պատուիրակները:

Ընտրուած են պ.պ. Ֆուատ Նըմայր, Սենիս Մենիօ, Արթին Մատոեան, Փասթա էլ Իմամ եւ Ճամեյ Շենաճ:

Հայ աշխատաւորները, ժողովը աւարտելէն վերջ, թափօր կազմած եւ ցոյցերով անցած են Կուրօ փողոցէն, համայնավարական երգեր երգելով: Ոստիկանները սակայն խուոյծ հասած եւ ցրուած են զանոնք, կը գրէ «Օրիան»:

ՀԱՅ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵՍԷՆ

Անցած երկուշաբթի գիշեր, Արթին Գէորգ Օղլանեան անուն 25 տարեկան հայ երիտասարդ մը, իր Գարանթինայի ֆէմբի տան մէջ անձնասպան եղաւ՝ տան ձեղունէն կախելով ինքզինքը:

Արթին երկու ընկերներով կը բընակէր հիւղակի մը մէջ: Անոնց բացակայութենէն օգտուելով Արթին կը պատրաստէ չուան մը եւ վերջ կուտայ իր կեանքին: Ընկերները կը պատմեն որ Արթին երկար ատենէ ի վեր գործ բռնած չէր եւ դժբախտ վիճակ մը ունէր եւ կը տառապէր անգործութենէ: Ցանախ ան յուսահատ արտայայտութիւններ կ'ունենար եւ զզուանք կը յայտնէր իր կեանքէն:

ՏՂԱՆ ԿԸ ԾԵԾԷ ՀԱՅՐԸ

Պօղոս Վարդանեան անուն երիտասարդ մը կը կռուի իր հօրը հետ եւ զայն կը ծեծէ, իրեն դրամ տուած չըլլալուն համար:

Պօղոս ձերբակալուած է:

ԳԱՒԱԶԱՆԱԿԻՐԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ 181 ՓԱՍՏԱԲԱՆՆԵՐ ՆԵՐԿԱՅ Կ'ԸԼԼԱՆ

Անցած կիրակի օր, Արդարութեան պալատին մէջ գումարուեցան Լիբանանի իրաւաբանները ընտրելու համար գաւազանակիրը եւ երեք անդամները: 181 փաստաբաններ ներկայ էին:

Ընտրութիւնները սկսան եւ գաղտնի քուէարկութեամբ գաւազանակիր ընտրուեցաւ Մէքր Տաքիպէս Մուր, իսկ անդամներ մէքր Քիամիլ Շէմուն եւ Ֆուատ Րըզզ: Մէքր Մուր, նոր գաւազանակիրը, ստացաւ 105 քուէ, իսկ իրեն անմիջապէս վերջ, իր մրցակիցը մէքր Ժան Ժալխ ըստացաւ 74 քուէ:

Ընտրութիւնը ի նպաստ մէքր Մուրին վերջանալէ վերջ, մէքր Ժան Ժալխի կողմնակիցներէն հինգ անդամներ հրաժարեցան վարչական ժողովէն. անոնք են Շէյխ Պէշարէ Խուրի, Էմին Թաքիէտտին, Հապիպ Րըպեյզ, Ապտալլա Եաֆի եւ Ժան Ժալխ: Նոր վարչական ժողովը ներկայիս կը մնայ չորս հոգի, փոխան 9ի:

ՆՈՐ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ՄԸ ԼՐԱԳՐՈՂԻ ՄԸ ՎՐԱՅ

Գրած էինք ասկէ քանի մը շաբաթ առաջ թէ՝ Թրիփոլիի մէջ օր ցերեկով յարձակման ենթարկուած է լրագրող պ. Էօմէր Ապու Նասըր, որ ատենէ մը ի վեր երեսփոխանական ժողովի նախագահ Շէյխ Մուհամէտ Ճիսրին դէմ անուանարկիչ հրատարակութիւններ կ'ընէր:

Հազիւ դարմանուած իր նախկին վէրքերը, աջքի օր, երբ ան տունէն դուրս կ'ելլէր, անծանօթի մը յարձակման ենթարկուեցաւ եւ զօրաւոր սինոց մը ուտելէ վերջ, արիւնլուայ գետին ինկաւ:

Ցարձակող անծանօթը փախաւ, իսկ Էօմէր Ապու Նասըր տուն փոխադրուեցաւ:

ՊՕՂՔՕԹԻ ՊԱՏՐՈՒԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

ՊՕՂՔՕԹԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հալէպի մէջ հանրակառքի եւ ելեքտրականութեան ընկերութիւնը իր իրաւունքէն աւելի ջուր իւրացուցած է այս տարի, ցամքնալ մասնելով քաղաքի բնակիչները: Ժողովուրդը տեղեկանալով այս իրողութեան, տաս յուզուած է:

Ասոր վրայ ժողովուրդը կազմած է նոր կոմիտէ մը, որուն պաշտօնը պիտի ըլլայ պատրաստել տեղեկագիր մը, ցոյց տալով ընկերութեան անիրաւութիւնները եւ կառավարութեան բոյլտուութիւնը, եւ 10,000 օրինակ այդ յայտարարութենէն ցրուել ժողովուրդին մէջ:

Կոմիտէն խնդին գործի ձեռնարկելով պատրաստած է այդ յայտարարութիւնը եւ յանձնած «Իմփէ» տպարանին: Բայց կառավարութիւնը տեղեկանալով այս պարագան, ձերբակալած է տպարանատէրը եւ գրաւած բոլոր յայտարարութիւնները:

Ժողովուրդը գրգռուած վիճակ մը ունի, կը գրէ «Էլ Ահրար»ի թղթակիցը եւ հաւանական կը նկատէ նոր պօյքօթ մը:

ՇԷՀԻՆ ՇԱՀ

Քաղաքի մէջ շրջող խեղճ մարդ մը անցնող դարձողներէն դրամ մուրալով կ'ապրէր:

Գիշերները սրճարաններն կ'երթար եւ տաս անգամ կը խաղցուէր հոն գտնուողներէն: Անիկա խնդրելով դրամ չէր ուզեր, այլ կը հրամայէր որ տան սրովհետեւ, ինքզինքը կը կոչէր «Շէհին Շահ» եւ իրաւունք կուտար հրամայելու բոլորին: Եթէ մէկը իր հրամանը չգործադրէր, կը հայհոյէր անոր եւ յաճախ կռիւ կուներաք փողոցներու մէջ տաոր անոր հետ:

Ոստիկաններ աչքի օր ձերբակալեցին, երբ ան կը կռուէր քանի մը հոգիի հետ: Ոստիկանատան մէջ ան անվերջ կը հայհոյէր ոստիկաններուն եւ կը յայտարարէր անոնց որ ամբողջ ենէնք իրենց գլխուն պիտի փլցնէ, քանի որ ինք «Շէհին Շահ» է:

Բայց «Շէհին Շահ»ը այս անգամ Ասֆուրիէ տարին, ուր պիտի հանգանակի քաղաքէր յիմարներուն:

ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՄԸ ԿԸ ԽԵՂԴՈՒԻ ՄԷՏՈՒԱՒԻ ԲԱՑԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Անցեալ կիրակի Ֆրանսացի երիտասարդ զինուորական մը փերիսուարով կը պտտէր Մետաուարի ծովախորշին մէջ, յանկարծ ծովեզրէն երեսուն մէթր հեռու, նաւակը շրջեցաւ: Երիտասարդին ընկերները իրեն օգնութեան փութացին, բայց դժբախտը որ լողալ չէր գիտեր խեղդուեցաւ իր ազատարարներուն հասնելէն առաջ:

D. H. P.

Ցառաջիկայ կիրակի Նոյեմբեր 1էն սկսեալ հետեւեալ փոփոխութիւնները պիտի կատարուին D. H. P.ի սպասարկութիւններուն մէջ:

1.— *Պէյրութէն Մաժլէթէն գիծը.*

ա.— Ժամը 13,30ին, Պէյրութի նաւահանգիստէն մեկնող թիւ 303 շոգեկառքը յետ այսու պիտի մեկնի ժամը 14,30ին:

բ.— Թիւ 307 շոգեկառքը պիտի մեկնի Պէյրութի Նաւամատոյցէն ժամը 17,45ին:

2.— *Պէյրութ — Դամասկոս գիծը*

ա.— Թիւ 3 շոգեկառքը որ ժամը 13,10 կը մեկնէր Պէյրութի Նաւահանգիստէն, յետ այսու պիտի մեկնի ժամը 12,10ին:

բ.— Ժամը 7ին մեկնող թիւ 1 շոգեկառքը յետ այսու պիտի մեկնի Պէյրութի Նաւամատոյցէն ժամը 7.29ին, եւ պիտի հասնի Դամասկոս ժամը 14,36ին, հիմակուայ պէս:

գ.— Ժամը 21,15ին Պէյրութի Նաւամատոյցէն մեկնող թիւ 7 կառախումբը յետ այսու պիտի մեկնի ժամը 22ին:

Պ. ԲՕՆՍՕԻ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ

Փարիզեան թերթերը կը գրեն որ Բարձր Գոմիսէր Պ. Բօնսօ, ամսոյս 27ին Մարսէյլէն պիտի մեկնի «Մարիէթ փաշա» շոգենաւով եւ Նոյեմբեր 2ին պիտի ըլլայ Պէյրութ:

Բարձր Գոմիսէրին պիտի ընկերանան պ. Թէրօ եւ տիկին Թէրօ, պ. Սօլոմիաց եւ Քօնթ տը Մորթա:

ԱՇԽԱՐՀԱՇՐՋԻԿ ՕՐԻՈՐԴ ՄԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Պէյրութ ժամանեց Միս Փէնսի Սաալէր, որ արդէն 65.000 մղոն ճամբայ կտրած է եւ այցելած 88 մայրաքաղաք:

Կը բաւէ թէ այս աշխարհաշրջիկ օրիորդը լաւ յիշատակներ չէ պահած Պաղեստինէն:

ՔՈՒԹԷ ՊՈԼ

«ՎԱՀԱԳՆ» ՅԱՂԹԱԿԱՆ

Անցած կիրակի, կէսօրէ վերջ տեղի ունեցաւ Ֆութ—պոլի փոխ-վրէժի մրցում մը «Րընեասնս Պլօ»ի եւ Զ. Ե. Ռ. Միութեան «Վահագն»խումբի միջեւ, ներկայութեամբ երկու հարիւրէ աւելի հետաքրքիրներու, առաջնոյն խաղավայրին վրայ: Ժամը 3.30 ին արդէն մարզիկները դաշտ իջան բուռն ծափերու մէջ: Առաջին ազդանշանին իսկ երկու կողմերը սկսան բուռն յարձակողական մը: Գահ մը գնդակը տարուբերելէ վերջ, «Վահագն»ի ցաւը նշանակեցին առաջին կօլը, խլելով անվերջ ծափեր: Եւ անա այսպէս խաղը շարունակուեցաւ միօրինակ մինչեւ կիսախաղ Օի դէմ 1ով «Վահագն»ի յաղթանակով:

Տասը վայրկեան վերջ խաղը բռկաւ «Պլօ»ի բուռն յարձակողականով մը, եւ սկսան նեղել «Վահագն»ի բերդը, բայց բերդապահի ճկուն դարձուածքներուն շնորհիւ կրցան դիմադրել հանի մը վտանգաւոր գնդակներ:

Այսպէս գնդակը մէկ «Պլօ»ի բերդին քով, մէկ «Վահագն»ի տարուբերուելէ վերջ մեր յառաջապահներու ճարպիկ դարձուածքին շնորհիւ հետեւեցաւ երկրորդ կօլը անվերջ ուրախութիւն պատճառելով ներկայ հայ հասարակութեան:

«Վահագն»ի ցաւը աւելի խանդավառուած սկսան բուռն յարձակողականի մը եւ նեղեցին բենամի բերդը, բայց անոնց տղոց ճարպիկ խաղարկութեան եւ կանոնաւոր փոխերուն շնորհիւ կրցան դիմադրել մինչեւ խաղի վերջաւորութեան, որը վերջացաւ Օի դէմ 2«Վահագն»խումբի յաղթանակով:

Ասկէ երեք շաբաթ առաջ մեր ցաւը նոյն կազմով խաղացին «Րընեասնս Պլօ»ի ասկէ տաս ակար կազմին հետ եւ յաղթուեցան 1ի դէմ 2ով, իսկ այս անգամ «Պլօ»ը տաս աւելի զօրաւոր եւ բոլորովին փոխուած դաշտ իջաւ, պահ մը բուռումի մասնելով մեր ցաւը, որոնք աւելի բուռն դիմադրութիւն մը ցոյց տուին իրենց հակառակորդին: Հ. Ց.

ՊԱՅՔԱՐ ԲԱՂԴԱԽԱՂԻՆ ԴԷՄ

Իսլամ երիտասարդներու Միութեան կոմիտէն կոչ մը հրատարակելով կը հրաւիրէ հասարակութիւնը բաղդախաղերէն զգուշանալու:

«Զգուշացէք ձեր դրամը, ձեր երջանկութիւնը եւ ձեր զաւակներուն ապագան: Մի՛ նուիրուիք ո՛չ թղթախաղերուն եւ ո՛չ ալ բաղդախաղերուն: Անոնց նիւթական եւ բարոյական հետեւանքները աղետալի են: Կործանումը ձեզի կը սպասէ»:

Ի ՑԻՇԱՏԱԿ ԱՐԱԲ ԱՊՍՏԱՄԲԱՊԵՏԻ ՄԸ

Կարեւոր ցամախմբում մը տեղի ունեցաւ Դամասկոս, Էմիր Սաիտ Ճէզաիրիի բնակարանին մէջ, վերջերս Ափրիկեան Տրիպոլսոյ մէջ գնդակահարուած, ապստամբներու պարագլուխ Օմար Մուխթարի սգահանդէսը կատարելու համար:

Բուռն ճառեր արտասանուեցան եւ հանդէսը վերջացաւ խաղաղութեան:

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ՄՕՏ

Հայ կաթողիկէ նորընտիր պատրիարք Ամեն. Պետրոս ԺԴ. Արփիարեան այցելեց հանրապետութեան նախագահ Պ. Շ. Տէպպասին:

ՍԻՐԱՅԻՆ ՏՌԱՄ ՄԸ

ՍԻՐՈՅ ԱՌԱՐԿԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸՆ Է

Տռամը տեղի ունեցաւ անցեալ Յունիս 19ին, Սուրի մօտակայ գիւղերէն 25 տարեկան Մահմէտ Մուսթաֆա Ղըրօ անուն երիտասարդ մը, ամուսնացած եւ երկու զաւակի տէր, սիրային յարաբերութիւններ կը պահէր իր երիտասարդ բարեկամին 17 ամեայ Սաիտ Ղըրեաի հետ: Իրիկուն մը սակայն, տաւմին իրիկունը, երբ ժամը տասին տուն կը վերադառնար, բարեկամ մը, Մուհամմէտ Նասրալլահ զինք հրաւիրեց օղի մը խմելու: Ժամ մը յետոյ բարեկամները կը բաժնուին:

Սաիտի վրայ կասկածելով Մուհամէտ Ղըրօի վերադարձաւ Նասրալլահի մօտ: Ո՞րքան մեծ եղաւ իր զարմանքը, երբ տեսաւ իր բարեկամը Սաիտի հետ մէկ մահիճի մէջ: Կռիւ մը ծագեցաւ երկու բարեկամներուն միջեւ:

Ցանկարծ Մուհամմէտ քաշեց իր մսագործի դանակը եւ հանի մը հարուածով սպաննեց իր մրցորդը եւ փախուստ տուաւ:

Դատարանը ոճրագործին դատապարտեց 15 տարուան ժամանակիր աշխատանքի եւ 1500ոսկի տուգանքի:

ԱՅՆԱՊԻ ՈՃԻՐԷՆ ՎԵՐՋ ՑԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ՈՃԻՐ ՄԸ ԵՒՍ

Այնապի ոճիր երեւան հանեց տաս մը ոճիրներ, որոնք ցարդ անծանօթ եւ անծանօթ մնացած էին:

Այդ ոճիրներէն ամենակարեւորներն են Պապալպէքի Մեննալուն գիւղին մէջ սպաննուած Ֆարմա Խայրէտտինի ոճիրը, իսկ միւսը Քաֆրզիդէն Հասինէ Ջէյնի ոճիրը: Ոստիկանութիւնը կը կարծէր որ այս երկուքէն մէկը Այնապի զոհն է: Սակայն աջքի օր երեւան հանուեցան իրականութիւնը եւ հասկցուեցաւ որ Ֆարմա Խայրէտտին սպաննուած է Մեննալունի մէջ եւ գտնուած մարմինը:

Ցետ քննութեան հետեւեալ մանրամասնութիւնները հասկցուեցան.—

Ֆարմայի հայրը Օսմանեան շրջապետութեան օրերուն նշանաւոր չէթէ մըն էր: 15 տարեկան եղած միջոցին, Ֆարմա Լիբանանցի զինուորի մը հետ ամուսնացաւ, բայց ամուսինը կարճ ատենէն արձակեց զայն, որովհետեւ անպատիւ կենաց մը կ'ապրէր: Ֆարմա ինքզինքը աւելի ազատ զգաց եւ ձեռքէ ձեռք պտտեցաւ: Իր ազգականները ծանօթանալով Ֆարմայի անցուցած պղտոր կեանքին, Մեննալուն կը հրաւիրեն զայն եւ հոն կը խեղդեն ու մարմինը կը թաղեն:

Քանի մը օր առաջ Այնապի ոճիրին քննութեան միջոցին երեւան հանուեցաւ այս ոճիրը եւ ձերբակալուեցան ոճրագործները: Ֆարմայի դիակը հանուած է իր թաղուած փոսէն:

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոտներով, թոքերու, ստամոքսի, աղիներու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հին եւ նոր չերմամիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ ֆռանկախտ եւ մորթային հիւանդութիւնները:

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ, ժամը 8—12 եւ 2—6 ու մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկայեալ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ

Ժորժ Հասսէս փողոց՝ թիւ 8

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՆՈՐ ՍՏԱՑԱՒ

Անգլիական ամենաընտիր կերպասներ

ԹՈՒԻԼ, ԲՕՓԼԻՆ, ՄԵՏԱՔՍԵՂԷՆ ԵՒՆ.ԵՒՆ.

ԵԱՐՏԱՑՈՎ ԵՒ ԿՇԻՌՔՈՎ

ՁՈՐՍ ԳՆԱԾ ԵՆ ԱՆՁԱՄԲ ԵՒ ՄԵԾ ԽՆԱՄՔՈՎ

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԺԱՆ

ՓՈՒԹԱՑԷՔ, ՔԱՆԻ ԴԵՌ ՉԵՆ ՍՊԱՌԱԾ

Կարի եւ ձեւագիտութեան դասընթացք

Տիկին Տիթա ՄԱՆԿԵԱՆ

(ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԷՆ)

Ցայտնի դերձակուհի տիկին Տիթա Մանկեանի ձեւագիտութեան չորրորդ դասընթացքը կ'սկսի ամսոյս 20ին: Արձանագրութիւնները կ'սկսին ամսոյս 10ին, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 8—12, իր նախկին տեղը, «Էքօլ տը Թրուա Տօքթէօր»ի ճիշդ դիմաց, Կուրօ փողոց:

Երեք ամսուան մէջ, ամենավերջին մեթոտներով եւ արդիական միջոցներով կը սորվեցնէ ձեւագիտութեան բոլոր գաղտնիքները եւ կ'օժտէ Բ. Գոմիսէրութենէն հաստատուած վկայականներով:

Համոզուելու համար անգամ մը դիմեցէք իր 50է աւելի շրջանաւարտներուն:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Պրն. Ֆիլիբ Տէքուինեան 500 ս. դահեկան կը նուիրէ ս. Նշան եկեղեցւոյ շինութեան յանձնախումբին եւ 500 ական ս. դահեկան ալ Ռըմէյլ եւ Էշրէֆիէ թաղերու Ս. Ն. բորդութեան եւ Ս. Աստուածածին եկեղեցիներու շինութեան յանձնախումբերուն:

Համապատասխան ընկալագիր ներկայացնելով պէտք է դանձել իր վաճառատունէն:

Ա Զ Դ

Որբանոցէս ելած կարգ մը նախկին սան եւ սանուհիներու, ինչպէս նաեւ ժամանակին որբանոցիս մէջ գտնուած անձերու նամակները կը շարունակեն գալ հաստատութեանս հասցէով: Անոնցմէ կը խնդրուի իրենց հասցէն փոխել մինչեւ յառաջիկայ 15 Նոյեմբեր 1931:

Ցիշեալ թուականէն յետոյ Պէյլէկեան Միսուան որբանոցին հասցէով եկող նման նամակներ ետ պիտի վերադարձուին:

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Տուէ՛ք Ձեր Ծանուցումները «ԱԶԴԱԿ»ին

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Բեիկ Կարսեցի Եղիշէ Մինասեան անուն երիտասարդ մը, հօրը անունը Յովհաննէս, կը փնտռէ իր եղբայրը Հրաչեայ Ցարութիւնեանը, որ հայկական բանակի 6-րդ գունդին մէջ կը ծառայէր եւ 1921ի անաւոր պատերազմին գերի ինկած էր թիւրքերու ձեռքը:

Եղիշէն պարագաներու բերումով Գարսկաստան կապաստանի եւ անկէ ալ կուգայ Հալէպ, ուր կը տեղեկանայ որ եղբայրը՝ Հրաչեայ Ցարութիւնեան կը գտնուի Պէյրութ, եւ կը գործէ իբրեւ մեքենավար երկաթուղային գնացքի մէջ:

Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել Հալէպի Ազգային առաջնորդարանը:

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ (L'Etoile du Foyer)

Մտածեցէք Ձեր զաւակներուն ապագան: «Լ'Էթուալ»ը ձեզ կը մատուցանէ անոնց ապագան ամենայն ստուգութեամբ եւ կատարեալ վստահութեամբ ապահովելու միջոցը:

Ընդհ. Գործակալութիւն

Պուրճ, պանդոկ Սավախա,

Պէյրութ.

Տարակոյս չկար որ անոնք ապահովութեան մէջ կը գտնուէին եւ քանի մը օրէն գոհացուցիչ նամակ մը պիտի ստանար անոնցմէ: Այս մասին վստահ էր: Եւ՝ իրեններուն վտանգէ զերծ գտնուելու գաղափարը հոգին կը հրճուեցնէր: Սակայն աւելի կարեւոր պատճառ մը եւս ունէր այս հրճուանքը: Այսինքն թէ՝ Գերմաններուն յառաջխաղացութիւնը պիտի կեցնէին վերջապէս: Իր զօրավարը ասիկա ըսած էր երէկ հեռախօսով: Ամէն բան լաւ էր: Այո՛, անտարակոյս՝ իր այս տարբեր յանցանք մըն էր, սակայն իր պետին «կարեւոր» բան չէր խօսքը ըրած էր զինքը այս յանցանքը գործելու: Անտարակոյս բարի լաւ մը կար... հետեւաբար ականջ ըրած էր:

Հիմա, իր պաշտօնը կատարած ըլլալով, ամրոցին նորսական աստիճանները մէկ անգամէն վար կը վազէր: Սրբազան թնդանօթաձգութեան արտաումը գլուխը վեր վերցնել տուաւ: Գլխուն վերեւ՝ երկինքը ճերմակ-ճերմակ բրդուած էր ու մէջտեղը կ'երեւար բոցերացող սեւ կէտ մը: Հետաքրքրուած՝ Ժան կանգ առաւ. գերման օդանաւը պիտի զարնուէ՞ր արդեօք...:

Վազող մէկը պոռաց երիտասարդին:

— Շուտո՛վ պահուըտէ՛...:

Ժան չէր խորհած ասիկա: Քանի մը քայլ ետ գնաց, աչքերը միշտ դէպի վեր, դրան մը սեմին վրայ ապաստանեցաւ եւ բնազդաբար ինքզինքը ետ նետեց նետուած ռումբի մը շատ ծանօթ սուլոցը լսելով: Ռումբը փլփլած հիւղակի մը վրայ ինկաւ եւ պայթելով կործանեց զայն հիմնայատակ: Ժան ճիչ մը արձակեց: Իր ձախ թեւը կարկինէր եւ սաստիկ կը ցաւէր: Կը մըշտէր սակայն: Իր անձին վիրաւորումը տեսնելով ինք իր աչքին կը մեծնար: Կռուող զինուորներուն կը ընդմանէր:

ԳԼՈՒԽ Թ.

Զօրավարը, մտահոգուած, զինուորական պարենաւորման տեղեկագիրները կ'ունկնդրէր: Զինուորին պարենաւորումը դժուար կ'ըլլար դուրսէն: Մոնֆօքոնէն՝ Գերմանացիք կը ռմբակոծէին Փարիզի գիծը: Լէրուվիլի գիծը՝ Պանոնքուրէն ասդին՝ բրուսիացիներուն կրակին տակ առնուած էր: Եթէ բանակը տակաւին նահանջէր, քիչ ատենէն պաշարման տակ պիտի ապրէին ու ստիպուած պիտի ըլլային պահեստները բանալու:

Քամբրան լուռ կը կենար:

— Սա իրաւ է որ, աւելցուց պահեստապետը, մեր պաշարները կրնան մեզի բաւել՝ եթէ չորս տարի պաշարուինք:

Քամբրան կը շարունակէր լուռ մնալ:

— Ուր էր թէ, սակայն, յարձակէին, հառաչեց պահեստապետը:

Սակայն Քամբրան, ճակատը միշտ ճմրթկուած, կը լռէր:

Պահեստապետը ոտքի ելաւ: Այն ատեն զօրավարը պատասխանեց.

— Վայրկեանը չափազանց լուրջ է: Ապագան Տէ՛րը միայն գիտէ: Տակաւին ո՞րչափ ատեն թոյլ պիտի տայ որ բարբարոսութիւնը յաղթանակէ...: Գալով ձեր վարչութեան, անհրաժեշտ է որ բոլոր պարպուողները քաղաքէն դուրս ըլլան այս իրիկուն:

— Ո՞ւր երթալու են:

— Ֆրանսա մեծ է, պարոն պահեստապետ, իսկ Ֆրանսացիք վեհոգի են...:

Դուռը զարնուեցաւ: Ժան Թղթատարութենէ կուգար: Ուրախ կ'երեւար եւ այս պահուն զաւարթու

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԸՍՄԷԹ ԴԷՊԻ ՄՈՍԿՈՒԱ

Պոլիս.— Վարչապետ Ըսմէթ յայտարարեց թէ ընդունած է սովիէթիկ կառավարութեան հրաւէրը Մոսկուա այցելելու և թէ իր մեկնումը դէպի խորհրդ. միութեան մայրաքաղաքը, մօտալուտ է։

Պ. ԼԱՎԱԼ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

Նիւ-Եորք.— Պրն. Փիէռ Լաւալ հետեւեալ պատգամագիրը ուղղեց Իլ տը Ֆրանս շոգենաւէն ամերիկեան ժողովուրդին.—

Ուրախ եմ ամենասիրալիր ողջոյնը ուղղելու ամերիկացի ժողովուրդին։ Վստահ եմ թէ Նախագահ Հուվըրի հետ իմ խօսակցութիւններս պիտի զօրացնեն երկու երկիրներու իրարու միացնող մեծ և բուռն բարեկամութիւնը։ Կը մաղթեմ որ միշտ աւելի սերտ համագործակցութիւն մը Մ. Նահանգներու և Ֆրանսայի միջև, դիւրացնէ ներկայ աշխարհի դժուարութեանց լուծումը։ Կառավարութիւնները պէտք է աշխատին յաղթել թշուառութեան և վերականգնել բարգաւաճութիւնը։ Անոնք պէտք է անդադար նուիրուին խաղաղութեան ամրապնդման։ Այս ազնիւ գործին մասնակցելու համար է որ իմ երկիրս կը ձգեմ և կուգամ խորհրդակցիլ բարեկամ մեծ հանրապետութեան Նախագահին հետ։

ԼԱՒԱԼԻ ՃԱՌԸ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

Նիւ Եորք.— Պրն. Լաւալ, պատասխանելով Նիւ-Եորքի քաղաքապետին բարիգալստեան խօսքերուն, յայտարարեց. Ֆրանսա մեծ գոհունակութիւն մը զգաց, երբ Նախագահ Հուվըր խնդրեց ինձմէ իրեն այցելել։ Ֆրանսա հասկցաւ թէ այս շարժումը միայն երկու երկիրներու միջև եղած կենդանի և ամուր բարեկամութեան մը արտայայտութիւնը չէ, այլ թէ կառավարութիւնը Ֆրանսայի կը դիմէր, որովհետև առողջ մնացած էր ան ընդհանուր խառնաշփոթութեան մը մէջ։

Ընդգծելէ ետք թէ Ֆրանսա տոկուն առողջութիւն մը կը պահէ, շնորհիւ իր աշխատանքին և խնայողութեան առաքինութեան, պրն. Լաւալ մերժեց այն ծիծաղելի ամբաստանութիւնը որ կ'ուղղուի երբեմն Ֆրանսայի դէմ, որ իբր թէ կ'ուզէ եղեր գերակայութիւն մը գործ դնել Եւրոպայի մէջ։ «Ֆրանսա խաղաղասէր է, ըսաւ ան. մեր պատմութիւնը, մեր անցեալը խոհեմութիւն կը յանձնարարեն մեզի. մենք չենք ուզեր ամենափոքր վնաս մը հասցնել որևէ ուրիշ ժողովուրդի ալ ժառանգութեան. մենք ուրիշ պահանջ չունինք բայց եթէ խաղաղութեան. բայց մենք կը շեշտենք մեր ապահովութեան վրայ։ Պէտք է որ ժողովուրդները և կառավարութիւնները հասկնան թէ ապահովութիւնը միայն յուսադրիչ բանաձևով չէ որ կ'արտայայտուի այլ ան պէտք է կազմակերպուի։ Եթէ Մ. Նահանգներն ու Ֆրանսա գիտնան համաձայնիլ և միանալ միշտ աւելի սերտ համագործակցութեան մը համար, կրնանք ընդնրշմարել լաւագոյն ապագայ մը։»

ՎՐԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆ ԿԱՑ

Մոսկուա (Վարշաւիոյ վրայով).— Զօրքերը և Կէփէուի գումարտակները վերջ դրին այն ապստամբութեան, որ ծագած էր Վրաստանի և Ատրպէճանի մէջ և որ կ'սպառնար ծանր հետևանքներ ունենալ։ Թիֆլիսի մէջ 168 հոգի հրացանազարկ եղան։ Պօրչալուի մէջ 100է աւելի ըմբոստներ սուրէ անցուեցան։ 5000 հրացան և 15 միթրայօզներ գրաւուեցան։

ԷՏԻՍԸՆԻ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ուէսթ Օրէնճ — Հազարաւորներու հսկող բազմութիւն մը, ընդ որս Տիկ. Հուվըր և Տէր և Տիկ. Ֆորտ, յուղարկաւորութեան կարգի կեցած ներկայ եղան Էտիսընի յուղարկաւորութեան թափօրին, մինչև Ռօզիտէյլ գերեզմանատունը։ Մեծ գիտնականին մարմինը որ պղնձէ դագաղի մը մէջ դրուած էր, թաղուեցաւ հսկայական կաղնիի մը ներքև, որ հանգուցեալին նախասիրած ծառն էր։ Երէկ գիշեր, ժամը 10ին բոլոր երկրին մէջ լոյսերը մարեցան վայրկեան մը ի յարգանս մեծ անհետացողին։

ՏՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ.ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ միայն բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ
ՆԱՀՐԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՔԼԻՆԻՔԻ ՄԷՋ

Ամեն օր (կէսօրէ առաջ 10—12
(կէսօրէ վերջ 1 — 3

Ծնթ.— Հինգշաբթի եւ շաբաթ կէսօրէ վերջ ազատ հիւանդներուն ձրի։

Տօքթ. Խ. Գրիգորեան

Հիւանդ կ'ընդունի իր սեփական տան նոր դարմանատան մէջ, ամէն օր ժամը 8—6։

Նոր քլինիքի հասցէն.—

Հին դարմանատան մօտ, Նէհր գացող Թրամվայի գծին վրայէն դէպի Գարանթինա դարձող մեծ ճամբու վրայ (Իպրահիմ փաշա փողոց) ձախ կողմը։

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԵՐԿԵՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՉՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՅ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր քլինիքին մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի թուղթով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՕԳՆԷ ԴՈՒՆ ՔԵԶԻ եւ ԱՍՏՂԸ ՔԵԶԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ 3,000,000 ֆրնք. որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնք.ի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սավօյ Օթէլի շէնք, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ
Աւանդի պայմանագրութիւն
ՕԺԻՏ
Երաշխաւորեալ տոկոս 6°/ₒ։ Ասկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ.
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք
վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

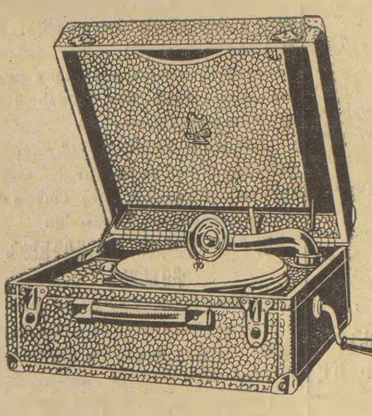

Տոկուն շինուածք
Վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշները՝

ՈՐՈՆՑՄՈՎ ԿԸ ՋԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Պատրաստուած վերջին կատարելագործեալ դրութեամբ, Անգլ. ամենանշանաւոր եւ ամենամեծ ընկերութեան կողմէ

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH
Փորձեցէք եւ ծանօթ՝ ամէն ձևի, անվրէպ որակ եւ առաւելութիւններ գիտնալու համար

Ընդհ. ներկայացուցիչներ՝ Սուրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Կիպրոսի.— ՍԻՆԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
SINANIAN FRÈRES, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՕԹԷԼ ԱԼԷՆՊԻ
Hôtel ALLENBY

ԱԼԷՄՊԻ ՓՈՂՈՑ
ԹԷԼԷՖ. 6-22
ՀԵՌԱԳԻՐ HOTEL ALLENBY
Հայկական նոր օթէլ. անունին չափ փառաւոր, անբաղդատելիօրէն մաքուր, շքեղ ննջարան, բոլոր սենեակները փողոցի վրայ, խնամուած սպասարկութիւն.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԵՂ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ

ՇԱՏ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆԵՐ — ԴԻՄԵՑԷՔ ԵՒ ՊԻՏԻ ՀԱՄՈԶՈՒԻՔ

Տէր եւ տնօրէն՝ ՎԱՀԱՆ ՏԻՐԱՑՈՒԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ ԱԶԴԱԿ

Ելեքտրաշարժ տպագրական մեծ եւ փոքր մեքենաներ եւ հայերէն, արաբերէն ու Ֆրանսերէն ամէն տեսակ տառեր.

«Ազդակ»ի տպարանին մէջ կը տպուին՝ «Ազդակ»էն զատ «Ահտ Իւլ Ճէտիտ» արաբական 8 էջնոց մեծ օրաթերթը եւ երկու արաբերէն շաբաթաթերթեր՝ «Էլ Թէլըրաֆ» եւ «Էլ Եարպազաթ»։

Տպագրական ամէն տեսակ գործերու համար ունի առանձին բաժին մը, բոլորովին նոր տառերով եւ մասնաւոր տպագրական գործիքներով։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ
29 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1931

	Ֆ.	Սուրիկ.
Եգիպտ. Ոսկեդրմ.		504
Անգլիկն.	»	491
Տօլար	»	125 50
Թրքական	»	59
Պանք Օթթոման		150
Իտալական Լիր 100		660
Յունակն. Տրախմի 100		160
Անգլ. ոսկի		604
Ֆրանս. »		476
Օսման. ,,		551
Արծաթ մէճիտ		31
Գրէտի Ֆոնս. Ա.		...
,, ,, Բ.		...
,, ,, Գ.		...

Սէֆէրեան եղբարք Բիւ Ֆոշ
Թէլէֆոն՝ 5-19

Վիճակահանութեանց ընդհ. գործակալութիւն
Մ. ԿԱՊՐԱՃ ՊՈՐՍԱ B. P. 422 ՊԷՅՐՈՒԹ

Մօտերս կը սկսին հետեւեալ հինգամսեայ պետական հռչակաւոր վիճակահանութիւնները, որոնք կ'ընծայեն շահելու ամենէն մեծ հաւանականութիւնը եւ բոլորն ալ կազմակերպուած են իրենց կառավարութիւններուն կողմէ։

ՏԱՆԸՄԱՐՔԱ (51րդ)։— Ա. քերածը կը սկսի 10 Նոյեմբերին։ 50,000 թիւ՝ 21,275ը շահող։— Կարելի է շահիլ մինչեւ շուրջ ՀԻՆԳ ՄԻԼԻՈՆ Ֆրէ.։ Տոմսերը կ'արժեն՝ մէկ քերածի համար՝ Ս. ղրշ. 1,000 (ամեն տոմս)։ Կայ նաեւ կէս, քառորդ եւ մէկ ութերորդ տոմս։

ԱՒՍՏՐԻԱ (26րդ)։— Ա. քերածը կը սկսի 17 Նոյեմբերին։ 84,000 թիւ 42,000ը շահող։— Կարելի է շահիլ մինչեւ շուրջ ԵՐԿՈՒ ՄԻԼԻՈՆ Ֆրէ.։ Տոմսերը կ'արժեն՝ մէկ քերածի համար՝ Ս. ղրշ. 1,600 (ամեն տոմս)։ Կայ նաեւ կէս, քառորդ եւ մէկ ութերորդ տոմս։

ԵՈՒԿՕՍԼԱՒ (22րդ)։— Ա. քերածը կ'սկսի 19 Նոյեմբերին։ 100,000 թիւ 50,000ը շահող։— Կարելի է շահիլ մինչեւ շուրջ ՄԷԿ ՈՒ ԿԷՍ ՄԻԼԻՈՆ Ֆրէ.։ Տոմսերը կ'արժեն՝ Ս. ղրշ 600 (ամեն տոմս)։ Կայ նաեւ կէս, եւ քառորդ։

ՉԵԽՕՍԼՈՎԱՔ (26րդ)։— Ա. քերածը կը սկսի 15 Դեկտեմբերին։ 105,000 թիւ՝ 52,500 շահող։ Կարելի է շահիլ շուրջ ԵՐԿՈՒ ՄԻԼԻՈՆ Ֆրէ.։ Տոմսերը կ'արժեն՝ մէկ քերածի համար՝ Ս. ղրշ. 600 (ամեն տոմս)։ Կայ նաեւ կէս, քառորդ եւ մէկ ութերորդ տոմս։

Բոլորին բլանները և շահող թիւերու ցուցակները ձրի։ Վաճառորդներուն և մէկ ամբողջէ աւելի տոմսակ գնողներուն մասնաւոր զեղչ։— Ամիսը մինչև 250 ս. ղրշ.ի ապսպրանքներուն փոստի ծախք չի պահանջուիր։ Աւելի մանրամասնութեանց, ինչպէս և տոմսակ գնելու և շահուածները գանձելու համար դիմել Վիճակահանութեանց Ընդհանուր Գործակալութեան (Մ. ԿԱՊՐԱՃ) ՊՕՐՍԱ—Պէյրութ (B. P. 422)։

թիւնը հաշտ չէր ժամուան լրջութեան և նախորդ օրուան անցուդարձերուն հետ։

Գետին ակնարկը զէնքը քարացուց։ Ցիչեց թէ զէնքը զող կը նկատէր...։

— Աս պահարանը զինուորական քահանային տար և իրիկունը եկուր։ Ահա՛ քեզի երկու ֆրանք կէսօրուան ճաշի համար։

Ֆրանսիները առաւ Ժան առանց խօսքի մը և մեկնեցաւ։

— Աս լակոտը կարճ ատենէ մը ի վեր քովս կը ծառայէ, ըսաւ զօրավարը, և հակառակ որ յանցանք մը չունի՝ կը նախընտրեմ որ հոս չգտնուի կէսօրէ վերջ, որովհետև բացակայ պիտի ըլլամ այդ ատեն։

— Ինչո՞ւ կը պահէք զինքը՝ քանի որ վստահութիւն չի ներշնչեր։

— Ինչու կը պահե՞մ.... Որովհետև վստահ եմ անոր ուղղամտութեան և հայրենասիրութեան։ Բացի ասկէ, այս լակոտը....։

Ու կէս մնացած նախադասութիւնը այսպէս լրացաւ մտքին մէջ.

— Այս արտասող լակոտը սև աչքեր ունի, Ժաննի աչքերուն պէս թուխ։ Այս նայուածքը զիս կը կախարդէ, ինծի յիշել կուտայ քրոջս աղջիկը, և այդ կատարեալ նմանութեան հմայքին ներքև ապրիլը ինծի համար պահանջ մը դարձած է այն վայրկեանէն սկսեալ զոր կը վայելեմ և որով կը տառապիմ։

Բայց Ժան հեռացած էր արդէն։ Իր զէշ տրամադրութիւնը վանած էր և կ'ըմբոշխնէր ներքին ուրախութիւն մը նետի պէս սլանալով։

Հօրը հարիւրապետէն նամակ մը ստացած էր։ Նամակը կ'ըսէր։

Պարոն,

Պատրականութիւն կը համարեմ անձամբ պատասխանելու, ապացուցանելու համար այն յարգանքը զոր կ'ընծայեմ քնդանօթաձիգ Տանտրէլին, ձեր հօր։ Մի' զարմանաք անոր լռութենէն։ 61.րդ ը կռիւի մտաւ 4 Օգոստոսին իսկ, եւ մինչեւ այս բուականս՝ քնդանօթաձիգներէն ոչ մէկը նամակ գրեց։ 4 Օգոստոսին ձեր հօր բընդանօթը առաջնոյն սկսաւ կրակ բանալ։ Սակայն վրայ հասաւ թշնամին եւ շուրջդարձ շարժումով մը շղթայի մէջ առաւ։ Տանտրէլ ռումբ մը իսկ չունէր։ Ուզեց իր 75նոցը ազատել մարդոցը միջոցաւ։ Բայց թշնամիները սուինով յարձակեցան վրանին եւ զէրի բռնեցին զանոնք։ Իբր մեռեալ հոն թողուած մեր մէկ զինուորը, որ յետոյ մեր կողմէ գտնուեցաւ, եւ որ այս դէպքին մէջ կը գտնուէր, պատմեց մեզի այս անցուդարձերը։ Հետեւաբար ապահովուեցէք։ Տանտրէլ կ'ապրի ողջ եւ առողջ։ Թաջերուն մէջէն քաջ մըն է։ Այդպիսի հօր մը արժանի զաւակն եղէք։

Յարգանքներով՝

Հարիւրապետ Թ...

Ի՜նչ ազատում Ժանի համար՝ իր սիրեցեալ հայրը ողջ լսելով։ Նոյն օրը, Նուայոնէ քարդ մը ստացած էր հետևեալ բովանդակութեամբ.

Նուայոն, 15 Օգոստոս

Սիրելի Ժան, միշտ քու մասիդ կը խորհինք։ Մենք հանգիստ ենք։ Սակայն վհատութիւնը մեծ է՝ հասնող զաղթականներուն պատճառաւ։ Եթէ Գերմանացիք հասնին մինչեւ հոս, ինչ որ՝ բնականաբար՝ ըլլալիք բան չէ, ստիպուած ենք մեկնելու Նանթի կողմը, մեր ազգականներուն մօտ, ուր կ'աշխատէր հայրդ։ Կը համբուրենք քեզ։

ՄԱՐԻ

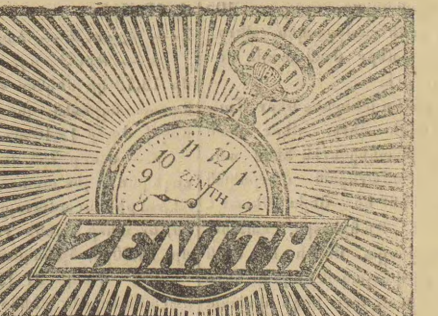

« Time is money »
Ժամանակը ոսկի է

ՁԷՆԻԹ
ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ ՇՆՈՐՀԻՒ ԻՐ ԱՄԵՆԱՃՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՃՇԴԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

անզուգական յատկութիւններուն ձեզի դրամ կը խնայեցնէ առանց դժուարութեան, կարելիութիւն տալով խնայելու ձեր րոպէները անգամ։

Ունինք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ թէ նիքել, կիներու եւ այրերու համար։

Կ'ԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԱԵՒ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ (Ֆօշ փողոց)
Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քաղաքապետարանի դրան կից։

Կեանքի սղութեան դէմ!

այլեւս ոչ Ներկայացում ոչ Նուագ առանց ձեր տան մէջ։

ՕՏԷՕՆ

Սկաւառակի եւ ֆոնօի յայտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ լսելու հաճոյքը։

Գնեցէք ՕՏԷՕՆ ֆօնօ մը

որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ շնորհիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կրնաք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։

Այլեւս ոչ Ներկայացում եւ ոչ ալ Նուագահանդէս. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն է կեանքի սղութեան դէմ ինքնապաշտպանելու։